บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมา

งานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์เป็นหน้าที่ที่สำคัญของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในการให้บริการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสด้านต่าง ๆ ให้สามารถสนองตอบต่อปัญหาและความต้องการขั้นพื้นฐาน สามารถช่วยเหลือตนเอง และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็วภายใต้พื้นฐานของความเสมอภาค และความเป็นธรรมของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ยากจน ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง กรมประชาสงเคราะห์ช่วยเหลือด้วยการนำที่ดินที่รกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน มาจัดสรรให้ราษฎรอพยพครอบครัวเข้าไปตั้งถิ่นฐาน ประกอบอาชีพ และอาศัยในรูปของนิคมสร้างตนเอง ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2483 โดย ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีสมัยนั้น ซึ่งมีแนวความคิดที่จะนำเอาที่ดินรกร้างว่างเปล่ามาใช้ประโยชน์เพื่อสงเคราะห์ประชาชนยากจนให้ได้มีที่อยู่อาศัย และ ที่ดินทำกินในลักษณะชุมชนที่เป็นระเบียบ พัฒนาให้มีรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แล้วให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแห่งนั้น ชุมชนที่เป็นระเบียบที่เกิดขึ้นเรียกว่า "นิคมสร้างตนเอง" และราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินเรียกว่า "สมาชิกนิคม" นิคมสร้างตนเองแห่งแรกที่ได้จัดตั้งขึ้นในระยะนั้น ได้แก่ นิคมสร้างตนเองจังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี (กรมประชาสงเคราะห์, 2538 : 8)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพขึ้น เพื่อให้อำนาจรัฐโดยให้กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้น และได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2504 และครั้งสุดท้ายได้แก้ไขปรับปรุง เมื่อ พ.ศ. 2511 ซึ่งได้ใช้เป็นหลักในการจัดตั้ง และการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองต่อมาจนถึงปัจจุบัน(กรมประชาสงเคราะห์, 2540 : 18)

การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในระยะแรก มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ยากจน ขาดแคลนที่ดินทำกิน และแก้ไขปัญหาการอพยพเข้ามาหางานทำในเมืองจนเกิดปัญหาสังคมเมือง แต่หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยมไปสู่เศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ซึ่งปรากฏรูปแบบที่ชัดเจนเมื่อมีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) เป็นต้นมา การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองได้กลายเป็นกลไกหรือเครื่องมือของรัฐในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความมั่นคงของชาติ

การจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ประชาชนผู้ยากจนลำพังแต่แรงงานของเกษตรกรในครอบครัวที่เป็นสมาชิกนิคมย่อมไม่สามารถพัฒนาการเกษตรในที่ดินของตนเองได้ถ้าขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ รัฐบาลได้เห็นถึงความจำเป็นในเรื่องนี้ จึงตั้งงบประมาณเป็นเงินทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกนิคมตามจังหวัดต่าง ๆ โดยมีฝ่ายสินเชื่อ กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน (กรมประชาสงเคราะห์, 2540 : 18)

การดำเนินงานในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกนิคมเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2483 พร้อมกับการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองแห่งแรก คือ นิคมสร้างตนเองพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยใช้เงินกู้ของกระทรวงการคลัง จำนวน 600,000.- บาท (หกแสนบาทถ้วน) มาดำเนินการในลักษณะเป็นสินเชื่อเพื่อการสงเคราะห์การครองชีพและการอาชีพของสมาชิกนิคมที่อพยพเข้ามาอยู่ในนิคมสร้างตนเองในระยะแรก และเงินทุนส่วนนี้กรมประชาสงเคราะห์ได้ส่งใช้คืนกระทรวงการคลังพร้อมดอกเบี้ย ร้อยละ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2490 ต่อมามีการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองตามพระราชกฤษฎีกาในจังหวัดต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้งงบประมาณประจำปีและเงินกู้จากต่างประเทศ เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิกนิคมกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 – ปัจจุบัน ซึ่งรวมเป็นเงินทุนหมุนเวียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์เป็นเงิน 900,606,000.- บาท (เก้าร้อยล้านหกแสนหกพันบาทถ้วน) และหลังจากปีงบประมาณ 2525 เป็นต้นมาไม่ได้มีการจัดตั้งงบประมาณที่เป็นเงินทุนหมุนเวียนเพิ่ม

เติมอีกและได้เรียกเก็บคืนจากสมาชิกนิคมเพื่อนำมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการให้กู้ยืมแก่สมาชิกนิคมตลอดมา

สำหรับนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา กรมประชาสงเคราะห์ร่วมกับจังหวัดพังงา ได้พิจารณาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 โดยใช้พื้นที่สงวนจัดสรรให้แก่สมาชิกราษฎรเข้ามาทำกิน จำนวน 21,000 ไร่ มีราษฎรเดิมถือครองที่ดินอยู่ก่อนแล้ว จำนวน 5,869 ไร่ คงเหลือที่ดินจะจัดสรรให้กับราษฎรได้อีกจำนวน 15,131 ไร่ และได้มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2512 และเมื่อปี พ.ศ. 2523 กรมประชาสงเคราะห์มีโครงการพัฒนานิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง และนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ใช้เงินกู้และเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์รัฐเยอรมันเป็นโครงการ 5 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2523 – 2528 มีค่าใช้จ่ายตามโครงการเป็นเงินทั้งสิ้น 34 ล้านเศษ โดยใช้ชื่อว่า "โครงการ Kerditanstalt Fur Wiederaugban" (โครงการ K.F.W.) ให้เงินกู้แก่สมาชิกนิคม จำนวน 400 ราย ๆ ละ 110,000.- บาท(หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นบาทถ้วน) เพื่อให้สมาชิกนิคมใช้เป็นเงินทุนในการปลูกยางพาราพันธุ์ดี ครอบครัวละ 16 ไร่ กาแฟ 4 ไร่ และพืชไร่บริเวณที่อยู่อาศัยอีก 5 ไร่ ต่อมาประสบปัญหาค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ คณะกรรมการบริหารโครงการฯ ได้พิจารณาเพิ่มวงเงินค่าใช้จ่ายอีกครอบครัวละ 33,600.- บาท (สามหมื่นสามพันหกร้อยบาทถ้วน) รวมเป็นเงินให้กู้ครอบครัวละ 143,600.- บาท (หนึ่งแสนสี่หมื่นสามพันหกร้อยบาทถ้วน) (นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา, 2542 : 2)กำหนดส่งใช้คืนเมื่อยางพาราให้ผลผลิต ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายรายได้ของแต่ละครอบครัวอย่างต่ำไว้ 30,000.- บาท/ครอบครัว/ปี และต่อมาโครงการได้รับสมัครราษฎรเดิมในเขตนิคมฯ เข้าเป็นสมาชิกและเข้าร่วมโครงการเงินกู้เพิ่มขึ้นอีก จำนวน 48 ราย เมื่อได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่แล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว มีสมาชิกนิคมร่วมโครงการทั้งสิ้น 448 ราย เป็นเงินกู้ จำนวน 34,114,863.72 บาท (สามสิบสี่ล้านหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสี่พันแปดร้อยหกสิบสามบาทเจ็ดสิบสองสตางค์) (นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา, 2542 : 4)

ปัจจุบัน นิคมฯ แห่งนี้ มีหนี้เงินทุนหมุนเวียนตามโครงการคงเหลือ จำนวน 368 ราย เงิน 50,383,690.12 บาท (ห้าสิบล้านสามแสนแปดหมื่นสามพันหกร้อยเก้าสิบบาทสิบสองสตางค์) เงินต้น จำนวน 27,164,288.12 บาท (ยี่สิบเจ็ดล้านหนึ่งแสนหกหมื่นสี่พันสองร้อยแปดสิบแปดบาทสิบสองสตางค์) ดอกเบี้ย จำนวน 23,219,402.- บาท (ยี่สิบสามล้านสองแสนหนึ่งหมื่นเก้าพันสี่ร้อยสองบาทถ้วน) แต่การส่งใช้เงินทุนหมุนเวียนไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามตารางการส่งใช้คืนเงินกู้ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้ กรมประชาสงเคราะห์จัดเก็บหนี้สินคืนจากสมาชิกนิคม ปีละ 2,705,137.- บาท (สองล้านเจ็ดแสนห้าพันหนึ่งร้อยสามสิบเจ็ดบาทถ้วน) และให้จัดเก็บแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2558 (นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา, 2542 : 6)

ตาราง 1 ผลการจัดเก็บสินเชื่อของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ตั้งแต่ 2538 – 2542

ปี	ผลการจัดเก็บสินเชื่อ					
	โครงการทั่วไป			โครงการ K.F.W.		
พ.ศ.	เป้าหมาย (บาท)	ผลการจัดเก็บ (บาท)	อัตราร้อยละ	เป้าหมาย (บาท)	ผลการจัดเก็บ (บาท)	อัตราร้อยละ
2538	2,672,460.00	224,399.67	8.40	4,664,413.00	511,172.70	10.96
2539	1,073,000.00	624,898.48	58.24	1,610,000.00	1,101,228.40	68.40
2540	590,000.00	440,630.13	74.68	1,180,000.00	711,759.65	60.32
2541	2,524,000.00	279,155.89	11.06	2,524,000.00	298,836.12	11.84
2542	626,000.00	537,807.77	85.91	2,070,000.00	480,794.90	23.23

ที่มา : นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา, 2542 : 10

จากสถิติข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การจัดเก็บสินเชื่อของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกปี ถึงแม้ว่านิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จะได้กำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการต่าง ๆ ในการจัดเก็บเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการกองนิคมสร้างตนเอง ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบในการอำนวยการการดำเนินงานจัดเก็บสินเชื่อ จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน มาตรการ การดำเนินงานจัดเก็บสินเชื่อ ตลอดจนการพัฒนานิคมสร้างตนเองด้านอื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคลากรที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านรายได้ที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

4. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านภาวะหนี้สินที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

5. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สินที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน มาตรการ แนวทางในการจัดเก็บสินเชื่อของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านอื่น ๆ

3. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานจัดเก็บสินเชื่อของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา อื่น ๆ ให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

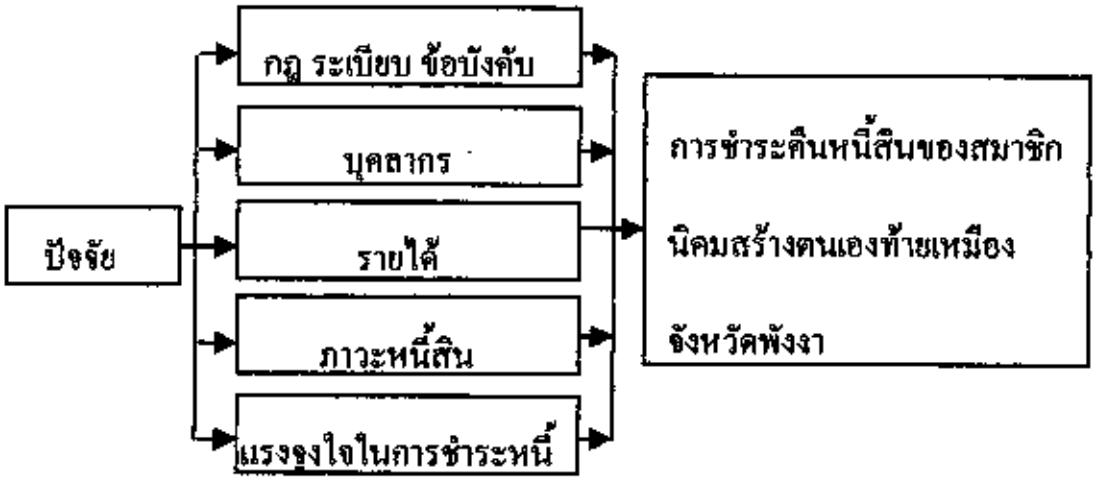

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ในด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ ด้านบุคลากร ด้านรายได้ ด้านภาวะหนี้สิน ด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน โดยทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของหัวหน้าครอบครัวที่มีหนี้สินเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 368 ครอบครัว ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา

ร้อยละ 25 ของครอบครัวสมาชิกนิคมซึ่งถือได้ว่าเป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับจำนวนประชากรที่มีจำนวนน้อยกว่า 1,000 ครอบครัว (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2532 : 155) ทำให้ได้ประชากรตัวอย่าง จำนวน 92 ครอบครัว

สมมติฐาน

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาแตกต่างกัน

2. กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาแตกต่างกัน

3. กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาแตกต่างกัน

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาแตกต่างกัน

5. กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคมฯ แตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาแตกต่างกัน

6. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาแตกต่างกัน

นิยามศัพท์

1. นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา หมายถึง นิคมสร้างตนเองที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 และมติคณะรัฐมนตรี

2. กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ หมายถึง ระเบียบ คำสั่ง แนวทางการปฏิบัติงานสินเชื่อของกองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

3. สมาชิกนิคมสร้างตนเอง หมายถึง ราษฎรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกิน โดยได้รับการช่วยเหลือในเรื่องเงินทุนหมุนเวียนการนิคมประชาสงเคราะห์ และเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธสาธารณรัฐเยอรมันจากนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา และได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกให้เข้าเป็นสมาชิกนิคม

4. เงินทุนหมุนเวียน หมายถึง เงินทุนหมุนเวียนการนิคมประชาสงเคราะห์ และเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน ที่กรมประชาสงเคราะห์ให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา กู้ยืมไปประกอบอาชีพการเกษตร

5. สินเชื่อ หมายถึง หนี้สินที่สมาชิกนิคมค้างชำระต่อนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

6. บุคลากร หมายถึง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บหนี้สินเงินทุนหมุนเวียน

7. ปัจจัย หมายถึง เหตุที่ทำให้มีผลกระทบต่อการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคม และมีผลต่อเนื่องต่อการออกเอกสารสิทธิ์ให้แก่สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

8. รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้จากการประกอบอาชีพในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร

9. การจัดเก็บสินเชื่อ หมายถึง การที่นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จัดเก็บหนี้สินเงินทุนหมุนเวียนโครงการต่าง ๆ คืนจากสมาชิกนิคมและดำเนินการนำส่งกรมประชาสงเคราะห์

10. แรงจูงใจในการชำระหนี้สิน หมายถึง ภาวะที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีความเต็มใจที่จะชำระหนี้สินต่อนิคมฯ

11. ภาวะหนี้สิน หมายถึง การที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้กู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการครองชีพ

บทที่ 2

เอกสาร แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ครั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากหนังสือ วารสาร บทความ เอกสารวิจัย ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
2. สินเชื่อและการจัดการสินเชื่อ
3. ความเป็นมาของงานนิคมสร้างตนเอง
4. กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
6. การดำเนินงานนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

1. แนวคิดและทฤษฎีการจัดสวัสดิการสังคม

สังคมมนุษย์แทบทุกสังคมย่อมมีการก่อตั้งสถาบันต่าง ๆ (Institutions) ขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทางสังคมนานัปการ เพื่อช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ชุมชน และประเทศชาติได้อย่างมีความสุข ราบรื่น และมีเสถียรภาพที่ดีที่สุด สถาบันที่สำคัญนั้นมีหลายประเภท คือสถาบันทางเศรษฐกิจ ทางศาสนา ทางการศึกษา ทางการเมือง และทางสังคม แต่ละสถาบันย่อมมีหน้าที่ทางสังคมเบื้องต้น (Primary Social functions) แตกต่างกันออกไป สำหรับสถาบันสวัสดิการสังคม (Social welfare) มีหน้าที่ในการสนับสนุนจุนเจือซึ่งกัน และกัน (Mutual Support)

ศรีทับทิม พาณิชพันธ์ (2523 : 91) ได้กล่าวถึงสวัสดิการสังคมในฐานะที่เป็นสถาบัน (Institute) ที่ประกอบด้วยนโยบายหรือโปรแกรมต่าง ๆ ทุกประเภท ซึ่งรัฐบาลจัดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันว่า อย่างน้อยประชาชนควรได้รับบริการสังคม และสิทธิในการใช้บริการเหล่านั้น จากการที่เขาประกอบการงานมา หรือจากการที่รัฐบาลแจกให้มากกว่าจะให้บริการที่จัดขึ้นตามความต้องการของตลาด หรือตามนโยบายควบคุมอุปสรรดทางเศรษฐกิจ

จงจิตต์ โสภณคณาภรณ์ (2522 : 1) ได้กล่าวถึงสวัสดิการสังคมว่าเป็นการช่วยเหลือบุคคล ครอบครัว กลุ่มชน ซึ่งดำเนินงานทั้งโดยส่วนราชการ หรือเอกชนก็ได้ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีมาตราฐานการครองชีพอันดี มีสุขภาพอนามัยดี มีสัมพันธภาพทางสังคมกับผู้อื่นเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งสามารถที่จะช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในสังคมเดียวกันได้ต่อไป

Friedlander (1980 : 4) ได้กล่าวถึงสวัสดิการสังคมว่าเป็นระเบียบ นโยบาย ผลประโยชน์ และบริการ ซึ่งจะทำให้การจัดบริการต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างแน่นอนเพื่อให้ตรงหรือสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นที่ยอมรับว่าเป็นบริการพื้นฐานในการจัดสวัสดิการให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นหน้าที่ของสังคมสวัสดิการสังคมนี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและถาวร ที่จะทำให้สังคมของเราซึ่งเดิมเคยยากลำบากเปลี่ยนแปลงไปสู่ความคาดหวังที่ดี รวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ในที่สุด

Weinberger (1969 : 18) กล่าวว่า แนวการจัดสวัสดิการสังคมสมัยใหม่ มักจะพิจารณาจัดให้กับผู้มาใหม่ คนแปลกหน้ามากกว่า และไม่บริการเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เนื่องจากความเคือดร้อนและวิธีการช่วยเหลือทางสังคม หลักการจัดสวัสดิการมีผลแตกต่างจากการสงเคราะห์ทั่วไป

Macarow ได้กล่าวว่า สวัสดิการสังคมเป็นงานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงของปัญหา ความต้องการและค่านิยมของสังคม ซึ่งมีเป้าหมายคือ การสนองความต้องการในปัจจุบันของบุคคลและกลุ่ม (พัชรินทร์ ศรีประสิทธิ์, 2523 : 1)

สรุปได้ว่า สวัสดิการสังคมเป็นกิจกรรมที่จัดได้อย่างเป็นระเบียบ ในอันที่จะช่วยเหลือเจือจุนบุคคล และสภาวะแวดล้อมของเขา โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ เข้าช่วยให้บุคคล กลุ่ม และชุมชน บรรลุความต้องการ สามารถแก้ไขปัญหาปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ตลอดจนปฏิบัติภาระกิจต่าง ๆ จนทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นกว่าเดิม

งานสวัสดิการสังคมมุ่งสนองความต้องการประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการของบุคคลธรรมดา ประกอบด้วยความต้องการของฝ่ายร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม Maslow กล่าวว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์คือ

ความต้องการทางด้านร่างกาย หากไม่ได้รับการตอบสนองก็ยังคงไม่มีความต้องการในลำดับต่อไปเกิดขึ้น อันได้แก่ปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ความต้องการความรัก หรือการได้รับการยกย่องนับถือ และความต้องการระดับสุดท้ายคือ ความต้องการที่จะเป็นทุกอย่างตามที่บุคคลจะทำได้ เป็นการใช้พลังความสามารถของเขาอย่างเต็มที่

2. ความต้องการของบุคคลที่มีปัญหา บุคคลเหล่านี้ ได้แก่

ก. บุคคลที่ไร้ความสามารถ ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น คนพิการทาง ร่างกายและจิตใจ

ข. บุคคลที่ขาดการเตรียมตัวหรือขาดโอกาสทางสังคม คือผู้ที่มีความสามารถแต่ไม่มีการเตรียมตัว เช่น ผู้ที่ไม่รู้หนังสือ ไม่มีการศึกษา ขาดการเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางสังคม และการดำรงชีวิตในสังคม ความต้องการเช่นนี้เกิดขึ้นจากการปรับตัวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ค. เหยื่อภัยพิบัติทางสังคม ได้แก่ บุคคลธรรมดาที่มีความสามารถและปรับตัวเข้ากับสภาวะการณ์ในปัจจุบันได้ แต่ต้องประสบภัยพิบัติหรืออยู่ในสภาวะฉุกเฉิน เช่น ภัยธรรมชาติ การจลาจล อากาศเป็นพิษ

3. ความต้องการที่เกิดจากระบบโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ เด็กขาดการอบรม การขาดแคลนที่อยู่อาศัย การแบ่งแยกหรือความแตกต่างระหว่างชนชั้น เป็นต้น

ลักษณะของงานสวัสดิการสังคม อาจจำแนกได้ดังนี้ คือ

ก. ขอบเขตของการบริการตามหลักต่างประเทศ บุคคลที่ถือว่าเป็นผู้รับบริการมีหลายประเภท ได้แก่

1) เด็ก ซึ่งแยกเป็นเด็กกำพร้า เด็กอนาถา (เด็กถูกทอดทิ้งหรือเด็กที่ไม่ได้รับการ ดูแล อบรม เอาใจใส่เท่าที่ควร) เด็กพิการ (ทางร่างกายและจิตใจ) เด็กยากจน เด็กที่มีปัญหาทางความประพฤติ

2) เยาวชนทั้งหญิงและชาย แยกเป็นเยาวชนไร้ที่พึ่ง เยาวชนติดยาเสพติด เยาวชนมีปัญหาความประพฤติ เยาวชนยากจน เยาวชนกระทำผิด

3) สตรี ซึ่งแยกเป็นหญิงที่ถูกล่อลวง หรือหญิงที่เลิกอาชีพโสเภณีแต่สังคมไม่ยอมรับ หญิงตั้งครรภ์นอกสมรส หญิงที่เป็นมารดาแต่สามีไม่รับผิดชอบในการส่งเสียเลี้ยงดู หญิงที่สามีต้องโทษ หญิงที่เป็นโรคเรื้อรังทำงานไม่ได้

4) หัวหน้าครอบครัว ซึ่งแยกเป็น หัวหน้าครอบครัวที่ไม่มีงานทำ หรือไม่มีอาชีพ หัวหน้าครอบครัวที่ไม่มีที่ดินจะทำกิน ไม่มีเงินทุนไปประกอบอาชีพ ไม่มีทักษะ ไร้ที่พึ่ง เป็นขอทาน

5) คนชราไร้ญาติขาดมิตร

6) คนพิการทั้งร่างกายและจิตใจทุกประเภท

7) ผู้ประสบภัยพิบัติ

8) ผู้ที่พ้นโทษไร้ญาติขาดมิตร

9) ผู้ที่เคยป่วยเป็นโรคเรื้อนและหายแล้วแต่สังคมยังรังเกียจ

10) ครอบครัวของผู้ต้องโทษที่ยังถูกคุมขัง

11) ผู้ที่มีความคับแค้นทางอารมณ์ที่คิดฆ่าตัวตายแต่ยังไม่ได้ตาย

12) ผู้ที่ติดยาเสพติดเกือบทั้งครอบครัว

13) ผู้ไม่มีที่อยู่อาศัยหรืออยู่อย่างขัดสน เช่น แหล่งเสื่อมโทรม

14) ชนกลุ่มน้อย

15) ผู้อพยพมาจากประเทศอื่น ๆ ผู้ลี้ภัย

ข. ลักษณะของบริการ (Social Welfare Services) บริการสังคมในประเทศที่กำลังพัฒนา หมายถึงบริการเหล่านี้ คือ

1) การช่วยเหลือฉุนเฉือสังคม (Social Assistance)

2) โปรแกรมสุขภาพอนามัยต่าง ๆ กินความถึง โปรแกรมทุกประเภทที่ไม่ใช่บริการทางการแพทย์ของเอกชน

3) การให้บริการการศึกษาของรัฐ

4) กิจกรรมด้านอาคารสงเคราะห์ของรัฐทุกประเภท

5) โปรแกรมเกี่ยวกับกำลังคน (Manpower Programs)

การด้อยพัฒนาทางสังคม

การด้อยพัฒนาทางสังคม (อภิชัย พันธเสน, 2539 : 42) กล่าวถึงลักษณะความไม่พัฒนา ตามที่ Thirlwall กำหนดไว้ดังนี้

1. แรงงานส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในภาคเกษตรกรรม และผลผลิตทางการเกษตรยังต่ำอยู่

2. รายจ่ายภายในประเทศของคนส่วนใหญ่ใช้ไปเพื่อซื้ออาหารและสิ่งจำเป็นในชีวิต

3. สินค้าส่งออกของประเทศส่วนใหญ่เป็นการผลิตผลพื้นฐาน ส่วนสินค้าที่ต้องซื้อจากต่างประเทศมักเป็นสินค้าสำเร็จรูป

4. อัตราการเกิดของประชากรสูงและอัตราการตายต่ำ

5. อัตราการออมทรัพย์ของประเทศต่ำมาก

6. มีเทคโนโลยีทางด้านแรงงานสูง การอุตสาหกรรมที่มีอยู่มักจะใช้แรงงานของคนมากกว่าใช้เครื่องยนต์หรือเครื่องทุ่นแรงอย่างอื่น

สรุปจากมาตรฐานของ Thirlwall ได้ว่า สังคมด้อยพัฒนาคือสังคมเกษตรกรรมที่ใช้เทคนิคการผลิตล้าหลัง เท่ากับยอมรับว่าประเทศพัฒนาแล้วจะต้องเป็นประเทศอุตสาหกรรมนั่นเอง ฉะนั้นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศด้อยพัฒนาให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว คือการเปลี่ยนแบบแผนการผลิตจากการเกษตรที่ล้าหลัง มาเป็นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก

นอกจากนี้ อภิชัย พันธเสน (2539 : 43) ยังได้กล่าวถึงลักษณะด้อยพัฒนาทางสังคม ซึ่งอธิบายโดย Everett Hagen ว่าคือ

- โครงสร้างทางสังคมมีลักษณะการใช้อำนาจผด็จการทุกด้าน กล่าวคือ ทางเศรษฐกิจ การเมือง และศาสนา คนส่วนใหญ่จะเป็นผู้อยู่ภายใต้การปกครอง และมีอำนาจตัดสินใจ ผู้สูงอายุ สามี และพ่อแม่ จะเป็นผู้ได้รับการเคารพเชื่อถือทั้งหมู่บ้านและในครอบครัว

- ฐานะของคนขึ้นอยู่กับการเกิด คุณสมบัติเฉพาะตัวมีความสำคัญน้อยมาก ผู้ที่เกิดมาเป็นลูกผู้นำเท่านั้นที่จะได้มีโอกาสเป็นผู้นำต่อไปสถานภาพการเปลี่ยนแปลงฐานะไม่อาจจะแสวงหาได้โดยวิธีอื่นนอกจากการเกิด

การพัฒนาชนบท

รัชนีกร เศรษโฐ (2528 : 303) ได้กล่าวถึงการพัฒนาชนบทว่าเป็นนโยบาย เป้าหมาย หรือยุทธวิธีที่กำหนดขึ้นมา เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชนบท และเป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนจากที่เคยเป็นแบบดั้งเดิมง่าย ๆ ไปสู่วิถีชีวิตที่มีระดับใกล้เคียง หรือเหมือนกับที่ชาวบ้านเป็นอยู่ การพัฒนาชนบทสามารถทำได้หลายแนวทาง แต่ที่สำคัญมีอยู่ 2 แนวทาง คือ

1. การพัฒนาการเกษตร คือการให้ชาวนาแต่ละบุคคลยอมรับปฏิบัติการเกษตรแผนใหม่ การขยายการเกษตรโดยให้มีการยอมรับเทคโนโลยีในการทำการเกษตร โดยการเพิ่มจำนวนที่ดินทำการเกษตร และการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการลงทุน และปฏิบัติการทางการเกษตร การมีหน่วยส่งเสริมการเกษตร และมีองค์การทางการเกษตร

2. การพัฒนาชุมชน อาจมองได้ใน 4 ลักษณะ คือ เป็นกระบวนการ (Process) เป็นวิธีการ (Method) เป็นโครงการ (Program) และเป็นกระบวนการทางสังคม (Social Process)

การพัฒนาชุมชน

สุรพล กาญจนจิตรา ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนว่า คือการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ของประชาชนในชุมชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการช่วยตนเอง เพื่อนบ้าน และ ชุมชน ให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยการร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับรัฐบาล เป็นวิธีที่นำเอาบริการของรัฐผนวกเข้ากับความต้องการของประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น โดยหลักการที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนมี 4 ประการ คือ (วิลาส สุวี, 2529 : 9 อ้างในรายงานการวิจัยสภาพทาง

สังคมเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในและนอกนิคมสร้างตนเองของศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2533: 22)

1. ปลูกฝังความเชื่อมั่นในการช่วยตัวเอง และทำงานร่วมกัน รัฐบาลต้องชี้แนวทางให้ประชาชนรู้จักร่วมมือกันและร่วมมือกับรัฐบาล โดยที่ต้องพยายามปลูกฝังความรู้สึกของคนให้เกิดความเชื่อมั่นในการช่วยตนเอง และการทำงานร่วมกันในหมู่ประชาชน

2. ยึดการมีส่วนร่วมของประชาชน งานพัฒนาชุมชนจำเป็นต้องให้ประชาชนรับรู้ เข้าใจ และร่วมมือในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ให้ประชาชนเกิดความสำนึกว่าเป็นงานของเขาเองจริง ๆ ไม่ใช่งานของรัฐบาล แต่รัฐบาลเข้ามาร่วมในการดำเนินงานเท่านั้น

3. ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุด งานพัฒนาชุมชนเป็นที่ต้องพยายามใช้กำลังทรัพยากรให้มากที่สุด ผลงานพัฒนาชุมชนขั้นแรกควรเกิดจากการดัดแปลงแก้ไข และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นประโยชน์แล้วจึงค่อยนำความช่วยเหลือจากภายนอกเข้าไปทีหลัง โดยตระหนักว่า พลังอันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านนั้น หาได้อยู่ ณ ที่แห่งใดไม่ แต่อยู่ในหมู่บ้านนั้นเอง

4. รัฐบาลให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและวัสดุ การผสมผสานระหว่างความต้องการของประชาชนกับการสนับสนุนของรัฐในส่วนที่เกินขีดความสามารถของชุมชน โดยเฉพาะการให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและวัสดุจากรัฐบาล ตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่ให้ได้ผลดีที่สุดและถาวรที่สุด

ทฤษฎีเกี่ยวกับการย้ายถิ่น (Migration)

การย้ายถิ่น หมายถึง การย้ายถิ่นจากชุมชนหนึ่งไปยังอีกชุมชนหนึ่ง หรือย้ายจากชุมชนชนบทไปสู่ชุมชนเมือง หรือย้ายจาก ชุมชนเมืองไปยังชุมชนชนบท และการย้ายถิ่นอาจเกิดขึ้นเนื่องจากต้องการแสวงโชค หรือโอกาส ในการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นกว่าเดิม หรือเพราะต้องการหนีจากภาวะการณ์แร้นแค้นทุกข์ยากไม่พึงปรารถนาในท้องถิ่นเดิม

Spear และคณะได้พิจารณาว่าการย้ายถิ่นแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ความต้องการจะย้ายถิ่นที่อยู่เป็นผลมาจากความไม่พอใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิม เช่น ลักษณะที่อยู่อาศัย งานที่ทำ เพื่อนบ้าน ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ และความไม่พอใจต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นเกินขีดระดับที่แต่ละคนจะทนได้ จึงมีความต้องการพิจารณาย้ายถิ่น

2. การเลือกทำเลที่อยู่ใหม่ เมื่อเกิดความไม่พอใจในที่อยู่เดิม โดยทั่วไปผู้ที่ต้องการย้ายที่อยู่มักจะพิจารณาถึงที่อยู่ใหม่ บางคนอาจเลือกพิจารณาที่อยู่มากกว่า 1 แห่ง โดยประเมินถึงประโยชน์ต่าง ๆ จากท้องที่ที่ให้ผลประโยชน์มากที่สุด ซึ่งเป็นการประเมินแบบอัตวิสัย (Subjective) ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ ความรู้ และการรับรู้ข่าวสารในท้องที่ใหม่ของแต่ละบุคคล

3. การตัดสินใจย้าย หรืออยู่ที่เดิม ผู้ย้ายถิ่นจะประเมินผลประโยชน์ ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน เปรียบเทียบระหว่างท้องที่ใหม่และท้องที่เดิม ตลอดทั้งพิจารณาระยะทาง ค่าใช้จ่ายและความสามารถเคลื่อนย้าย ซึ่งการตัดสินใจย้ายที่อยู่มักจะเกิดขึ้นในกรณีที่บุคคลไม่พอใจที่อยู่เดิม ประกอบกับการคาดหวังผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ที่จะได้รับในท้องที่ใหม่ และสามารถเสียค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายได้ กรณีไม่สามารถเสียค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายได้ บุคคลมักตัดสินใจอยู่ในท้องที่เดิมต่อไป หรือพิจารณาเลือกทำเลที่อยู่ใหม่ที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่น (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533 : 5) จากการศึกษาของนักวิชาการเกี่ยวกับการย้ายถิ่นของประเทศไทย ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นไว้ดังนี้

1. สภาพทางการเกษตรกรรมและพื้นที่ทำกินประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องพึ่งพาธรรมชาติในการเพาะปลูก เมื่อภาวะดิน น้ำ อากาศ ไม่อำนวย การเพาะปลูกมีปัญหา รายได้ของเกษตรกรไม่แน่นอนขึ้นลงตามปริมาณการผลิตพืชผลทางการเกษตรในแต่ละปี ความมั่นคงด้านรายได้ต่ำ ประกอบกับปัญหาที่ดินทำกินน้อยลงเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร ประชากรในชนบทที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่สามารถเพาะปลูกพืชผลได้ดีก็จะอพยพเข้ามาในเขตเมืองซึ่งคาดว่าจะมี

โอกาสทางเศรษฐกิจดีกว่า เพื่อหางานทำ ผู้ย้ายถิ่นเข้าเมืองส่วนใหญ่จะเป็นหนุ่มสาวและเป็นแรงงานไร้ฝีมือ

2. สถานภาพทางเศรษฐกิจในเขตเมืองเป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญในการย้ายถิ่นของประชากรจากชนบท การมีอุตสาหกรรม การพาณิชย์ และการบริการที่เจริญในเขตเมืองทำให้แหล่งที่หางานทำได้ง่าย แม้แต่แรงงานที่ไร้ฝีมือ และทักษะ ก็ยังไม่มีโอกาสหางานทำ เป็นกรรมกรแบกหามหรืองานบริการตามร้านอาหารได้ นอกจากนี้ระบบคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว ระบบสื่อสารที่ทันสมัยช่วยให้การส่งข่าวสารข้อมูลได้รับรู้ทั่วถึง และเดินทางไปมาระหว่างเมืองกับชนบทได้สะดวก

3. ปัจจัยทางประชากร ขนาดของประชากรแต่ละภาคแตกต่างกัน ภาคที่มีประชากรมากจะอพยพออกจากภาคสูงกว่าภาคอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีประชากรประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศจึงมีการย้ายถิ่นมากกว่าภาคอื่น นอกจากนี้ขนาดของครอบครัวก็มีผลต่อการย้ายถิ่นด้วย ครอบครัวชนบทจะมีขนาดใหญ่กว่าครอบครัวเมือง ในขณะที่ชนบททำเกษตรกรรม อาศัยที่ดินทำกิน สัดส่วนพื้นที่ทำกินจึงน้อย ผลผลิตตกต่ำจึงทำให้ต้องมีบางคนในครอบครัวออกไปหางานที่อื่นทำ เป็นการลดภาระและเพิ่มรายได้ให้ครอบครัว

4. ค่าจ้างแรงงานที่แตกต่าง แหล่งที่มีค่าจ้างแรงงานสูงย่อมมีแรงงานย้ายเข้าไปทำงานกันมาก จากการศึกษาพบว่า นอกเขตเทศบาลค่าจ้างถูกกว่าในเขตเทศบาลจึงเป็นเหตุให้คนชนบทอพยพเข้ามาหางานทำในเมือง

5. การบริการทางสังคมที่ก้าวหน้า โดยเฉพาะด้านการศึกษาคนในเมืองส่วนใหญ่จะได้รับโอกาสในการศึกษาดีกว่าชนบท คนต้องการได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเพื่อจะได้ประกอบอาชีพที่ก้าวหน้า และในเมืองมีงานให้เลือกทำมากกว่า เด็กในชนบทเมื่อเข้ามาศึกษาต่อในเมืองใหญ่จึงมีแนวโน้มที่จะอยู่ในเมืองเป็นการถาวรต่อไป

รัชนีกร เศรษโฐ (2526 : 117) ได้อธิบายสาเหตุของการอพยพ การย้ายถิ่นของประชากรชนบทไทยสู่เมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยผลักดัน สภาพและสถานการณ์ในชนบทเอง ซึ่งเป็นตัวเร่งให้ชาวชนบทตัดสินใจอพยพสู่เมือง ได้แก่

1.1 ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของเจ้าของที่ดิน ในที่สุดจำเป็นต้องอพยพออกไปจากถิ่นเดิม เพื่อหาที่ดินใหม่หรือเข้าไปหางานทำในเมือง

1.2 สภาพดิน น้ำ อากาศไม่ปกติ ฝนแล้ง หรือน้ำท่วม ทำให้ผลผลิตน้อยหรือผลผลิตสูญเสียไป

1.3 ความกดดันจากการเพิ่มประชากรในชนบทมีอัตราการเพิ่มตามธรรมชาติของประชากรในอัตราที่ค่อนข้างสูง แต่จำนวนที่ดินเท่าเดิม ที่ดินถูกแบ่งออกเป็นส่วนเล็กส่วนน้อยเพื่อให้เพียงพอกับผู้เกิดใหม่ หากผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากพื้นที่เท่าเดิมไม่เพิ่มขึ้นจึงไม่เพียงพอกับจำนวนชาวชนบทที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โอกาสของผู้ไม่มีที่ทำกินจะเพิ่มขึ้น จึงมีการอพยพไปที่ทำกินใหม่ หรือเพื่อเปลี่ยนอาชีพ

1.4 เหตุผลทางเศรษฐกิจ ชาวนาไทยทำงานตามฤดูกาลในแต่ละปีจะมีช่วงที่ว่างงาน ถ้าหากไม่มีการทำเกษตรอย่างอื่น รวมทั้งการมีจำนวนคนในครัวเรือนเพิ่มขึ้น แรงงานที่แต่ละคนจำเป็นต้องใช้ลดน้อยลงทำให้เกิดปัญหาการว่างงานหรือทำงานไม่เต็มความสามารถ จึงมีการอพยพเข้าสู่เมืองทำงาน

1.5 ภัยจากโจรผู้ร้ายในเขตชนบท บริการที่ชาวชนบทจะได้รับจากรัฐในแง่ ความปลอดภัยนั้นมีน้อย การถูกคุกคามจากโจรผู้ร้าย จากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์และอื่น ๆ จึงเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ชาวชนบทอพยพย้ายถิ่นสู่เมือง ซึ่งรัฐให้บริการความปลอดภัยในทรัพย์สินและร่างกายได้มากกว่า

1.6 การมีครอบครัว ในชนบทไทยซึ่งมีประเพณีการแต่งงาน ที่ฝ่ายชายจะต้องไปอาศัยอยู่กินที่บ้านของฝ่ายหญิง ทำให้ชายต้องละทิ้งถิ่นไป ซึ่งการย้ายถิ่นเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นในชนบทเดียวกัน สำหรับการย้ายถิ่นของครอบครัวสู่เมืองนั้นจะมีผลทำให้ลูกและภรรยาต้องย้ายถิ่นตามไปด้วย

1.7 การพัฒนาด้านการคมนาคม ทำให้การติดต่อสื่อสาร การเดินทางมีความสะดวกสบายและประหยัดเวลา ทำให้คนในชนบทมีโอกาสรับฟังข่าวสารและทราบถึงโลกภายนอกได้มากขึ้น และมีโอกาสเดินทางออกจากถิ่นเดิมได้ง่ายขึ้น

2. ปัจจัยดึงดูด ปัจจัยที่สามารถดึงดูดให้ชาวชนบทอพยพเข้ามาอยู่ในเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1 ศูนย์กลางการศึกษา ชาวชนบทมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง มักส่งลูกหลานเข้าไปศึกษาต่อในเมืองใหญ่ ด้วยความเชื่อว่ามาตรฐานการศึกษาจะดีกว่าในชนบท ผู้ที่เข้ามาศึกษาต่อส่วนใหญ่จะไม่ยอมกลับภูมิลำเนาเดิม เพราะต้องการหางานทำในเมือง ซึ่งโอกาสของการหางานทำมีมากกว่า โอกาสได้งานทำมีมากกว่า มีรายได้สูงกว่า ก้าวหน้าได้เร็วกว่า และมีชีวิตที่สะดวกสบายกว่าในชนบท

2.2 อัตราค่าจ้างและรายได้ที่สูงกว่า ในเมืองมีงานทำมากชนิดกว่าชนบท อัตราค่าจ้างสูงกว่า ผู้อพยพจากชนบทซึ่งแม้ว่าจะไร้ฝีมือ และไม่มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อนว่าจะทำงานประเภทไหนได้ แต่เมื่อชนิดของงานให้เลือกมาก ก็สามารถทำได้โดยแทบไม่ต้องเลือก เพียงแต่ได้รับค่าจ้างแรงงานสูงกว่าชนบทก็พอใจแล้ว

2.3 ชีวิตที่สะดวกสบายกว่า ผู้อพยพย้ายถิ่นจากชนบทสู่กรุงเทพฯ ส่วนใหญ่แล้วมีอาชีพเดิมเป็นชาวนา ชาวไร่ งานและความเป็นอยู่ในเมืองจึงเป็นตัวดึงดูดใจของชาวชนบทได้เป็นอย่างดี เพราะคาดว่าจะได้งานที่เบากว่าและสะดวกสบายกว่า อีกทั้งมีเครื่องทุ่นแรง และเครื่องบำรุงความสุขต่อชีวิตประจำวันมากมาย

2.4 คำชักชวนจากญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง ซึ่งอพยพเข้ามาทำงานอยู่ก่อนแล้วในเมืองใหญ่ เมื่อกลับไปเยี่ยมบ้านมักจะชวนให้ชาวชนบทอพยพเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ คนในชนบทที่สนใจก็อพยพตามออกมา เพราะความไว้เนื้อเชื่อใจของผู้ชักชวน

2. สินเชื่อและการจัดการสินเชื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อ (ดารณี พุทธวิบูลย์, 2531 : 1)

ระบบเศรษฐกิจของโลกมนุษย์ได้มีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเพื่อสนองความต้องการของตนเอง และชุมชนโดยเริ่มตั้งแต่การแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน (Barter System) มาเป็นการใช้สื่อกลางการแลกเปลี่ยนจากแร่ธาตุที่ดงทน มาเป็นเหรียญและเงินกระดาษ จนที่สุดถึงการนำสินเชื่อเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก ก่อให้เกิดการขยายตัวทางการค้าและเศรษฐกิจ ตลอดจนถึงการพัฒนาระบบธนาคาร ซึ่งเป็นสถาบันการเงินทางเศรษฐกิจที่สำคัญให้เป็นแหล่งกลางระหว่างผู้ออมกับผู้ลงทุนด้วย สำหรับสินเชื่อนั้นได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. 1300 เป็นต้นมา เพราะมนุษย์เริ่มมีการคิดค่าตอบแทน คือ ดอกเบี้ยจากการติดต่อซื้อขายสินค้าหรือกู้ยืมเงินระหว่างกัน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการที่ทรัพยากรทางธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด ในขณะที่ความจำเป็นในการดำรงชีพ และการอยู่รอดในสังคมยังมีอยู่และมีมากด้วย การมีสินเชื่อในสังคมใดย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความมีศีลธรรมของสังคมนั้นด้วย เพราะการมีสินเชื่อแสดงถึงความน่าเชื่อถือและไว้วางใจของคนในสังคมนั้น อย่างไรก็ดีการใช้สินเชื่อที่เกินตัวและผิดวัตถุประสงค์ อาจมีผลเสียถึงขั้นล้มละลายได้

แนวทางการจัดการสินเชื่อ (ชนินทร์ พิทยาวิวิธ, 2515 : 34)

งานด้านการจัดการสินเชื่อจะครอบคลุมตั้งแต่การพิจารณาปล่อยสินเชื่อจนถึงการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งจะมีแนวทางของการจัดการสินเชื่อดังนี้

1. การจัดการสินเชื่อยังคงต้องมีกระบวนการจัดการไปตามหลักการจัดการทั่วไปคือ มีการวางแผน (Planning) การจัดสายงาน (Organizing) การปฏิบัติการให้สอดคล้องกับเป้าหมายหรือนโยบาย (Actuating) และการควบคุม (Controlling)

2. การจัดการสินเชื่อ เป็นการจัดการย่อยภายใต้การบริหารงานของธุรกิจใด ธุรกิจหนึ่งจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงเป้าหมายหลักของกิจการก่อนที่จะกำหนดเป้าหมายของการจัดการสินเชื่อ โดยควรให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของกิจการ คือเป้าหมายในการรักษาสภาพคล่อง กับเป้าหมายในการทำกำไรด้วย สำหรับเป้าหมายของการจัดการสินเชื่อจะกำหนดไว้เป็นลักษณะของนโยบาย และแนวทางปฏิบัติดังนี้

2.1 ทำยอดขายมากที่สุด หรือเหมาะสมที่สุดให้กิจการ เพราะนโยบายสินเชื่อและการเรียกเก็บหนี้จะมีผลถึงยอดขายซึ่งเป็นรายรับของกิจการและค่าใช้จ่ายรวมทั้งกำไรของกิจการด้วย

2.2 การควบคุมบัญชีหนี้ ต้องทำทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพของลูกหนี้ เพื่อไม่ให้กิจการต้องลงทุนกับบัญชีลูกหนี้มากไป ทำให้เสียโอกาสในการเพิ่มยอดขาย

2.3 การควบคุมต้นทุนในการให้สินเชื่อและเรียกเก็บหนี้ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับหนี้สูญ ค่าจ้าง และเงินเดือนพนักงาน การหาข้อมูล ค่าเช่าสถานที่ ฯลฯ

3. การจัดการสินเชื่อควรต้องคำนึงถึงความร่วมมือและประสานงานกับฝ่ายอื่น ๆ ของกิจการ เช่น ฝ่ายขาย สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีลูกหนี้หรือฝ่ายบัญชีสำหรับการติดตามผลการชำระหนี้ เป็นต้น

4. การจัดการสินเชื่อเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้นอกจากต้องมีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ต่าง ๆ ด้านสินเชื่อ บริหาร การบัญชี การเงิน ฯลฯ แล้วยังต้องมีศิลปะที่จะใช้เทคนิค ความแนบเนียน ประสบการณ์ และการวินิจฉัยสั่งการซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะมาช่วยในการจัดการสินเชื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

5. การจัดการสินเชื่อ ให้มีประสิทธิภาพ ควรมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละขั้นตอนเพื่อทำหน้าที่งานด้านสินเชื่อ ดังนี้คือ

5.1 วางแผนการตั้งเป้าหมายและนโยบายในการปฏิบัติงานด้านการจัดการสินเชื่อ

5.2 ดำเนินการจัดสายงานด้านสินเชื่อ และกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลที่ปฏิบัติงาน

5.3 ทำการกระจายอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล

5.4 ตรวจสอบการดำเนินงานกับเป้าหมายและนโยบายของฝ่ายสินเชื่อและของกิจการให้สอดคล้องกัน เพื่อการแก้ไขได้ทันท่วงที

5.5 ให้การฝึกอบรม แก่พนักงานในฝ่ายสินเชื่อ เพราะถือว่าเป็นงานที่ต้องอาศัยเทคนิคและการฝึกอบรมต่อเนื่องกัน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

หลักการจัดการสินเชื่อ (สุมี ศักรนันท์ , 2520 : 8)

ในการจัดการสินเชื่อ แบ่งงานออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การปล่อยสินเชื่อและการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งงาน 2 ลักษณะนี้ นับว่าเป็นงานหลักของการจัดการสินเชื่อ ที่จะต้องดำเนินควบคู่กันไปเสมือนตาชั่ง กล่าวคือ ถ้างานใดหย่อนอีกงานจะต้องเข้มงวดจึงจะทำให้งานจัดการสินเชื่อลุล่วงไปด้วยดี อย่างไรก็ตามหลักการจัดการสินเชื่อยังคงใช้กระบวนการหลักการจัดการทั่วไปเป็นแนวทาง กล่าวคือ

1. การวางแผน

ในการพิจารณาให้สินเชื่อของแต่ละธุรกิจหรือแต่ละสถาบันย่อมมีหลักการและวิธีการปฏิบัติแตกต่างกันออกไป แต่เป้าหมายหลักหรือวัตถุประสงค์หลักที่เหมือนกัน คือ ต้องการให้ผู้ที่ขอสินเชื่อไปแล้ว สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานจนสามารถส่งใช้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกเบี้ยและคืนเงินต้นได้ตามกำหนด โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินงานมากกว่าที่จะให้ขาดทุนหรือล้มเหลวในการดำเนินงาน แม้ว่าจะมีหลักทรัพย์ค้ำประกันคุ้มวงเงินที่เป็นหนี้ ดังนั้นสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการวางแผนเพื่อการจัดการสินเชื่อ คือ

1.1 การตั้งวัตถุประสงค์และนโยบายในการปล่อยสินเชื่อของกิจการ เป็นความต้องการและแนวทางที่ผู้บริหารสินเชื่อวางไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่สินเชื่อนำไปปฏิบัติ บางกิจการอาจระบุเป็นลายลักษณ์อักษร บางแห่งอาจไม่มี อย่างไรก็ตามทุกกิจการควรมีนโยบายและวัตถุประสงค์ที่แน่นอนภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 2 ประการ คือ กฎหมายที่จะควบคุมการปฏิบัติงานของธุรกิจและนโยบายภายในของกิจการที่กำหนดโดยคณะกรรมการบริหารกิจการ ดังนั้นถ้าผู้ขอสินเชื่อรายใดมีวัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อไม่ตรงกับวัตถุประสงค์และนโยบายของกิจการ จะได้แจ้งให้ทราบพร้อมเหตุผลเพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาทั้ง 2 ฝ่าย

1.2 การเรียกเก็บหนี้ เป็นงานหนึ่งที่ต้องอยู่ในความรับผิดชอบของงานจัดการสินเชื่อ ซึ่งจะต้องมีควบคู่กันไปเมื่อมีการอนุมัติสินเชื่อในรายหนึ่งรายใดไปแล้ว งานทั้ง 2 ด้านนี้ นอกจากต้องขึ้นแก่กันและกันแล้วยังต้องประสานงาน เพื่อให้การทำงานสอดคล้องกันเป็นอย่างดีด้วย เพราะจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการเรียกเก็บ

หนี้นั้น เพื่อต้องการรักษาและสร้างความพอใจให้แก่ลูกค้า รวมทั้งความนิยมในกิจการด้วย กล่าวคือ ถ้าหน้าที่งานด้านการปล่อยสินเชื่อบกพร่องมากเพียงใด หน้าที่งานด้านการเรียกเก็บหนี้ก็จะมีมากขึ้นเพียงนั้นด้วย หรือถ้านโยบายการปล่อยสินเชื่อหย่อนในเรื่องการคัดเลือกลูกหนี้ งานการเรียกเก็บหนี้ย่อมสำคัญมากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียกเก็บหนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการสินเชื่อควรวางนโยบายการเก็บหนี้ให้เหมาะสม พร้อมทั้งกำหนดวิธีปฏิบัติทั้งที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของกิจการเอง และการว่าจ้างบุคคลภายนอกมาทำการแทนให้ เช่น สำนักงานกฎหมาย หรือทนายความ ฯลฯ งานการเรียกเก็บหนี้ควรมีการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ ไม่ใช่งานที่เกิดขึ้นชั่วครั้งชั่วคราว และในบางกรณีอาจต้องการความชำนาญและความรู้ความสามารถเฉพาะด้านด้วย อย่างไรก็ตามการวางนโยบายการเรียกเก็บหนี้โดยทั่วไป ควรให้มีความยืดหยุ่นได้บ้างในวิธีปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะลูกหนี้แต่ละรายจะมีปัญหาแตกต่างกันออกไป จึงควรนำเอาคุณสมบัติ ประวัติการติดต่อที่ผ่านมา ฐานะการเงินและความสัมพันธ์ที่จะมีต่อกันในอนาคตมาประกอบการพิจารณาด้วย

2. การจัดสายงาน (Organizing)

การจัดสายงานที่เอื้อต่อการจัดการสินเชื่อ ทำได้หลายรูปแบบและหลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับลักษณะและนโยบายของแต่ละธุรกิจ โดยมีปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดสายงานด้านสินเชื่อ อีก 6 ประการ คือ

1. ขนาดของการให้บริการด้านสินเชื่อ
2. การมอบหมายภาระงานด้านสินเชื่อ และการเรียกเก็บหนี้
3. ลักษณะของการบริหารสินเชื่อ
4. ประเภทของลูกค้า

5. จำนวนลูกหนี้

6. ลักษณะของการขายสินค้า

สำหรับรูปแบบของการจัดสายงานด้านสินเชื่อ จะใช้การจัดสายงานขององค์การธุรกิจทั่วไปมาเป็นแนวทางโดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดสายงานด้านสินเชื่อแบบการบริหารงานหลัก (The Line Form of Structure)

2. การจัดสายงานด้านสินเชื่อแบบการบริหารงานโดยมีที่ปรึกษา (The Line and Staff Form of Structure)

3. การจัดสายงานด้านสินเชื่อแบบการบริหารตามหน้าที่งาน (The Functional Form of Structure)

3. การปฏิบัติการด้านสินเชื่อ (Actuating)

การปฏิบัติการด้านสินเชื่อ แบ่งการทำงานออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

3.1 การพิจารณาปล่อยสินเชื่อ การดำเนินงานด้านนี้เริ่มตั้งแต่

3.1.1 การหาลูกค้าใหม่ เนื่องจากสภาพการค้าทางเศรษฐกิจ ในปัจจุบัน ทำให้มีการแข่งขันกันแย่งลูกค้า แม้แต่การให้สินเชื่อซึ่งในอดีตผู้ขอสินเชื่อจะเป็นฝ่ายเข้าหาผู้ให้สินเชื่อก็ยังเปลี่ยนเป็นการเริ่มได้จากทั้ง 2 ฝ่าย

3.1.2 แบบคำขอสินเชื่อ ผู้ขอสินเชื่อจะต้องเป็นผู้กรอกแบบคำขอสินเชื่อเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้ให้สินเชื่อ

3.1.3 การสัมภาษณ์ผู้ขอสินเชื่อ จะเป็นข้อมูลสินเชื่อเบื้องต้นที่ได้จากการพบกันโดยตรงระหว่างผู้ขอและผู้ให้สินเชื่อ โดยมากจะเป็นการพบกัน ณ ที่ทำการของผู้ให้สินเชื่อ

3.1.4 สอบสวนหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่จะมาขอสินเชื่อโดยพิจารณาหาข้อมูลที่ถูกต้องทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อนำมาใช้พิจารณาปล่อยสินเชื่อด้วยวิธีการและจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

ก. จากการสอบสวนหรือรายงานที่เสนอต่อสาธารณชน โดย

- การสัมภาษณ์ลูกค้าโดยตรง
- รายงานสินเชื่อของพนักงานขาย
- ทนายความและสำนักงานกฎหมาย
- นักบัญชี
- ธนาคาร
- อื่น ๆ เช่น บริษัทประกันภัย สิ่งตีพิมพ์ สถานศึกษา ฯลฯ

ข. จากสถาบันหรือธุรกิจที่ให้บริการด้านการจัดหาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ

- สำหรับธุรกิจทั่วไป
- สำหรับธุรกิจเฉพาะประเภท เช่น การค้าเพชรพลอย สิ่งทอ พรม และเครื่องเรือน เป็นต้น
- การแลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับบัญชีผู้ขอสินเชื่อระหว่างกัน

ค. จากการตรวจสอบและวิเคราะห์งบการเงินของผู้ขอสินเชื่อ

3.1.5 ทำการวิเคราะห์สินเชื่อทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณหลังจากได้ข้อมูลที่ต้องการมาแล้วโดยใช้เกณฑ์

ก. C' S policy เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ประเมินคุณค่าความเสี่ยงในการให้สินเชื่อแก่ลูกค้ารายใดรายหนึ่ง ซึ่งมีมานานกว่า 50 ปีแล้ว โดยเริ่มจาก 3C ก่อนคือ Character, Capacity และ Capital ต่อมาจึงเพิ่ม Collateral, Condition และ Country รวมเป็น 6C

ข. การวิเคราะห์งบการเงิน ในกรณีที่ลูกค้าเป็นนิติบุคคลเพื่อให้มีความเสี่ยงน้อยที่สุด ควรของบการเงินของกิจการนั้นมาวิเคราะห์ด้วย

ค. Linear Discriminant Function เป็นเทคนิคที่อาศัยวิธีการทางสถิติมาช่วยโดยการกำหนดน้ำหนักอย่างมีหลักเกณฑ์ให้กับตัวแปรต่างๆ ที่กำลังพิจารณาอยู่ นอกจากนี้ยังใช้ดัชนี (index) ที่จะถือเป็นจุดตัด (Cut - off value) ระหว่างลูกค้าที่ดีและไม่ดีด้วย

3.1.6 กำหนดเงินสินเชื่อ (Credit lines and limited) สำหรับลูกค้าแต่ละรายโดยมีหลักในการกำหนดวงเงินสินเชื่อว่า ควรให้เหมาะกับความต้องการของลูกค้า แต่ไม่มากจนเกินความสามารถในการชำระหนี้

3.1.7 การจัดทำรายงานเพื่อสรุปการตัดสินใจและข้อเสนอแนะ ต้องเขียนให้ได้เนื้อถ้อยใจความ แต่ให้สั้นที่สุดที่จะสั้นได้ หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำยืดยาว โดยปกติแล้วควรจะจำกัดให้รายงานยาวไม่เกิน 2 - 3 หน้ากระดาษ การใช้อัตราส่วนต่างๆ ในการวิเคราะห์งบการเงินควรจะจำกัดในอัตราส่วนที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางด้านการเงินที่เกิดขึ้นจริง อย่านำอัตราส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องมาอธิบาย เพราะจะทำให้เสียเวลาโดยใช่เหตุ อีกทั้งจะทำให้ผู้อ่านไขว้เขวด้วย

3.1.8 การจัดทำแฟ้มสินเชื่อเพื่อเป็นแฟ้มที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ของลูกค้าสำหรับเป็นแหล่งค้นหาหลักฐานและเป็นแนวทางของผู้ให้สินเชื่อใช้ในการอนุมัติสินเชื่อและติดตามปรับข้อมูลสินเชื่อเพื่อลดความเสี่ยง

3.1.9 แจ้งผลการพิจารณาปล่อยสินเชื่อให้ผู้ขอสินเชื่อทราบ ถ้าได้อนุมัติเพื่อกระตุ้นให้มาดำเนินการด้านพิธีการสินเชื่อตามกฎหมาย รวมทั้งได้นำสินเชื่อไปใช้ให้เป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ แต่ถ้าต้องปฏิเสธก็ควรแจ้งพร้อมเหตุผลเพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีและผู้ถูกปฏิเสธจะได้ไม่หลงคอย

3.1.10 ตราสารสินเชื่อและหลักทรัพย์ค้ำประกัน เมื่อมีรายการสินเชื่อเกิดขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อกันเมื่อเกิดรายการสินเชื่อนั้น เรียกว่า ตราสารสินเชื่อสำหรับหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral) คือ สิ่งของที่มีมูลค่าและอาจเปลี่ยนเป็นตัวเงินได้ง่ายมามาใช้เป็นเครื่องค้ำประกันการชำระเงินอย่างหนึ่ง แต่ไม่จำเป็นสำหรับรายการสินเชื่อทุกรายการ อาจใช้เฉพาะกรณีพิเศษ หรือใช้ร่วมกับตราสารชนิดอื่น โดยสินเชื่อแต่ละประเภทจะมีตราสารสินเชื่อที่เหมาะสมแก่การใช้ต่างกันออกไป ดังนั้นจึงต้องมีการศึกษาถึงรูปแบบและคุณสมบัติของตราสารสินเชื่อแต่ละประเภท เพื่อให้ผู้บริหารพิจารณาเลือกใช้ตราสารได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องตามกฎหมาย

3.2 การเรียกเก็บหนี้

ในการปฏิบัติงานด้านการเรียกเก็บหนี้นั้นจะต้องหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นและอำนวยความสะดวกในการติดตามเรียกเก็บหนี้ นับตั้งแต่หนี้สินนั้นได้พ้นกำหนดเวลาชำระเงินมาแล้วจนกระทั่งบรรลุผลขั้นสุดท้ายในแต่ละกรณี ดังนั้น ความหมายของการเรียกเก็บหนี้ (Collection) จะหมายเฉพาะความพยายามที่ใช้ไปเพื่อให้ได้รับชำระเงินภายหลังที่หนี้สินพ้นกำหนดชำระเงินมาแล้ว และเพื่อให้งานด้านการเรียกเก็บหนี้ของฝ่ายสินเชื่อบรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงระยะการติดตามบัญชีลูกหนี้ที่ดีและประสิทธิภาพเสียก่อน

สำหรับวิธีการเรียกเก็บหนี้เป็นงานท้าทายที่ต้องใช้ความพยายามสูง และแต่ละแห่งมีระบบหรือวิธีการต่างๆ กัน ประกอบทั้งต้องรู้หลักจิตวิทยาด้วย การปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา ไม่มีไหวพริบและไม่มีข้อมูลเพียงพอก็อาจจะทำให้การเก็บหนี้ไม่ได้ผล ถ้าเป็นพนักงานเก็บหนี้ก็อาจจะได้รับผลร้ายทั้ง ๆ ที่ตั้งใจและปรารถนาดีต่อองค์การ

4. การควบคุม (Controlling)

การทำหน้าที่ควบคุมประสิทธิภาพของการจัดการสินเชื่อย่อมต้องอาศัยทั้งการเลือกใช้ข้อมูลที่เป็นตัวเลข ได้แก่ ดัชนี อัตราส่วน และวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่เหมาะสม กับข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลขอันได้แก่ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหารสินเชื่อมาพิจารณาประกอบกัน และได้การตัดสินใจที่เหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่งานด้านจัดการสินเชื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการต่อไปด้วย สำหรับวิธีการที่จะใช้ในการควบคุมและวัดประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านสินเชื่อและการเรียกเก็บหนี้ คือ

ว 12.05.6
1243ก
2543
เลขเรียกหนังสือ.....
เลขทะเบียน..... 5689
วันที่..... 1 เม.ย. 2545

4.1 การควบคุมด้วยปริมาณขายสูงสุด

4.2 การควบคุมด้วยเงินลงทุนในลูกหนี้

4.3 การควบคุมด้วยต้นทุนเกี่ยวกับสินเชื่อ

4.4 การควบคุมด้วยการดูความร่วมมือในการทำงานทั้งภายในและภายนอกกิจการ

3. ความเป็นมาของงานนิคมสร้างตนเอง

งานนิคมสร้างตนเอง เป็นบริการสวัสดิการสังคมรูปแบบหนึ่ง ที่ดำเนินการพร้อมกับการก่อตั้งกรมประชาสงเคราะห์ เมื่อปี พ.ศ. 2483 โดย ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีสมัยนั้น ซึ่งมีแนวความคิดที่จะนำเอาที่ดินรกร้างว่างเปล่ามาใช้ประโยชน์เพื่อสงเคราะห์ประชาชนยากจนให้ได้มีที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินในลักษณะชุมชนที่เป็นระเบียบ พัฒนาให้มีรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แล้วให้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแห่งนั้น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพขึ้น เพื่อให้อำนาจรัฐ โดยกรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งนิคมสร้างตนเอง และได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2504 และครั้งสุดท้ายได้แก้ไขปรับปรุง เมื่อ พ.ศ. 2511 ได้ใช้เป็นหลักในการจัดตั้ง และการดำเนินงานของนิคมสร้างตนเองมาจนถึงปัจจุบัน (กรมประชาสงเคราะห์, 2540 : 18)

การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองในระยะแรก มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อช่วยเหลือราษฎรยากจนที่ขาดแคลนที่ดินทำกิน และแก้ไขปัญหาการอพยพเข้ามาหางานทำในเมืองจนเกิดปัญหาสังคมเมือง แต่หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยมไปสู่เศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ซึ่งปรากฏรูปแบบที่ชัดเจนเมื่อมีการจัดทำแผน

พัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) เป็นต้นมา การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองได้กลายเป็นกลไกหรือเครื่องมือของรัฐในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และความมั่นคงของชาติ

นิคมสร้างตนเอง ที่กรมประชาสงเคราะห์ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งในรูปแบบ และลักษณะต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันรวมทั้งสิ้น 59 นิคม ใน 41 จังหวัด ต่อมาได้ถอนสภาพนิคม มอบให้จังหวัดดำเนินการแล้ว 15 นิคม ปัจจุบันคงเหลือนิคมสร้างตนเองที่อยู่ในความรับผิดชอบ 44 นิคม ใน 35 จังหวัด จำแนกออกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้ (กรมประชาสงเคราะห์, 2540 : 20)

1. นิคมสร้างตนเองในลักษณะช่วยเหลือราษฎรโดยทั่วไป จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาราษฎรไม่มีที่ดินทำกินและราษฎรยากจน เช่น ราษฎรจากแหล่งเสื่อมโทรม ราษฎรที่ถูกทางราชการสั่งยกเลิกอาชีพ ราษฎรที่ถูกขับไล่จากการใช้ที่ดินของทางราชการเป็นต้น นิคมสร้างตนเองลักษณะนี้มีจำนวน 15 นิคม ในท้องที่ 14 จังหวัด ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี
- นิคมสร้างตนเอง จังหวัดลพบุรี
- นิคมสร้างตนเองตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์
- นิคมสร้างตนเอง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- นิคมสร้างตนเองกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี
- นิคมสร้างตนเอง จังหวัดระยอง
- นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
- นิคมสร้างตนเองพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
- นิคมสร้างตนเองเชียงพิณ จังหวัดอุดรธานี
- นิคมสร้างตนเองห้วยคล้า จังหวัดศรีสะเกษ
- นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา
- นิคมสร้างตนเองรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
- นิคมสร้างตนเองธารโต จังหวัดยะลา

- นิคมสร้างตนเองโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
- นิคมสร้างตนเองทุ่งโพธิ์ทะเล จังหวัดกำแพงเพชร

2. นิคมสร้างตนเอง ในลักษณะช่วยเหลือราษฎรจากเขตน้ำท่วม จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2506 เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนจากการสร้างเขื่อนชลประทาน เขื่อนพลังงาน เขื่อนเอนกประสงค์ทุกแห่ง นิคมสร้างตนเองลักษณะนี้ มีจำนวน 10 นิคม ในท้องที่ 10 จังหวัด ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองเขื่อนภูมิพล จังหวัดเชียงใหม่
- นิคมสร้างตนเองลำน้ำน่าน จังหวัดอุตรดิตถ์
- นิคมสร้างตนเองลำปาว จังหวัดกาฬสินธุ์
- นิคมสร้างตนเองลำน้ำอูน จังหวัดสกลนคร
- นิคมสร้างตนเองลำตะคอง จังหวัดนครราชสีมา
- นิคมสร้างตนเองลำโดมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี
- นิคมสร้างตนเองกิ่วลม จังหวัดลำปาง
- นิคมสร้างตนเองห้วยหลวง จังหวัดอุดรธานี
- นิคมสร้างตนเองโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู
- นิคมสร้างตนเองเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3. นิคมสร้างตนเอง ในลักษณะช่วยเหลือราษฎรในเขตจังหวัดชายแดน และเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จัดตั้งขึ้นเพื่อความมั่นคงของชาติ และให้การบำรุงขวัญราษฎรที่อยู่ห่างไกลตามแนวชายแดน และอยู่ในเขตปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ โดยให้ความช่วยเหลือในด้านการประกอบอาชีพ การศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ และจัดกำลังป้องกันรักษาความสงบ นิคมสร้างตนเองลักษณะนี้ มีจำนวน 9 นิคม ในท้องที่ 9 จังหวัด ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
- นิคมสร้างตนเองปราสาท จังหวัดสุรินทร์
- นิคมสร้างตนเองกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

- นิคมสร้างตนเองดวนขนุน จังหวัดพัทลุง
- นิคมสร้างตนเองลำโดมใหญ่ จังหวัดอุบลราชธานี
- นิคมสร้างตนเองคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร
- นิคมสร้างตนเองบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
- นิคมสร้างตนเองคลองน้ำใส จังหวัดสระแก้ว
- นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

4. นิคมสร้างตนเอง ในลักษณะช่วยเหลือราษฎร เพื่อเป้าหมายทางการเมือง และเศรษฐกิจ จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2504 เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 จังหวัด ในท้องที่การปกครองเข้าไปไม่ถึง โดยการอพยพราษฎรไทยพุทธไปอยู่ร่วมกับราษฎรไทยมุสลิม และส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางด้านสาธารณูปโภค และอาชีพ นิคมสร้างตนเองลักษณะนี้ มีจำนวน 5 นิคม ในท้องที่ 3 จังหวัด ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล
- นิคมสร้างตนเองสุคิริน จังหวัดนราธิวาส
- นิคมสร้างตนเองศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
- นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดยะลา
- นิคมสร้างตนเองเบตง จังหวัดยะลา

5. นิคมสร้างตนเอง ในลักษณะพิเศษ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและแก้ไขปัญหาในทางปกครอง จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ราษฎรได้รู้จักอาชีพใหม่ ๆ ที่คนไทยไม่คุ้นเคย ซึ่งสามารถยึดเป็นพื้นฐานที่มีความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ และขยายให้กว้างต่อไปในอนาคต และเพื่อแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐกับราษฎร และราษฎรกับราษฎร นิคมสร้างตนเองลักษณะนี้มีจำนวน 4 นิคม ในท้องที่ 6 จังหวัด ได้แก่

- นิคมสร้างตนเองปากชั่น จังหวัดระนอง
- นิคมสร้างตนเองเลี้ยงไหม จังหวัดสุรินทร์
- นิคมสร้างตนเองทุ่งสาน จังหวัดพิษณุโลก
- นิคมสร้างตนเองบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

สำหรับในภาคใต้ มีนิคมสร้างตนเอง 14 นิคม ใน 9 จังหวัดของภาคใต้ เริ่มจัดตั้งนิคมสร้างตนเองขุนทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแห่งแรก ในปี พ.ศ. 2486 และจัดตั้งนิคมสร้างตนเองเบตง จังหวัดยะลา เป็นนิคมสุดท้าย เมื่อปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 1,796,933 ไร่ มีสมาชิกทั้งหมด 33,473 ครอบครัว นิคมสร้างตนเองในภาคใต้ประกอบด้วย

นิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง
นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา
นิคมสร้างตนเองขุนทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี
นิคมสร้างตนเองพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
นิคมสร้างตนเองควนขนุน จังหวัดพัทลุง
นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดสตูล
นิคมสร้างตนเองรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
นิคมสร้างตนเองเทพา จังหวัดสงขลา
นิคมสร้างตนเองโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
นิคมสร้างตนเองพัฒนาภาคใต้ จังหวัดยะลา
นิคมสร้างตนเองธารโต จังหวัดยะลา
นิคมสร้างตนเองเบตง จังหวัดยะลา
นิคมสร้างตนเองศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส
นิคมสร้างตนเองสุคิริน จังหวัดนราธิวาส

4. กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ

เพื่อให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา กรมประชาสงเคราะห์ได้สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกนิคม กู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ได้ออกกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสินเชื่อ ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนการนิคมประชาสงเคราะห์ พ.ศ. 2527 มีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้ (กรมประชาสงเคราะห์ , 2542 : 8)

ข้อ 12 สมาชิกนิคมผู้กู้เงินทุนหมุนเวียน จะต้องส่งใช้คืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเงินกู้ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ โดยให้จำแนกระยะเวลาการส่งใช้คืนออกเป็น 4 ระยะ ตามลักษณะการประกอบอาชีพ และความสามารถของสมาชิกนิคมผู้กู้ คือ

(1) กำหนดส่งใช้คืนภายในระยะเวลา 2 ปี

(2) กำหนดส่งใช้คืนภายในระยะเวลา 5 ปี

(3) กำหนดส่งใช้คืนภายในระยะเวลา 12 ปี

(4) กำหนดส่งใช้คืนภายในระยะเวลา 25 ปี

ข้อ 13 เงินกู้ที่มีกำหนดการส่งใช้คืนตามข้อ 12 (1) และ (2) ให้คำนวณดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี จากเงินต้นที่ค้างชำระ ส่วนหลักเกณฑ์ในการคิดดอกเบี้ยให้ถือว่า 1 ปี มี 12 เดือน ระยะเวลากู้ตั้งแต่ 1 – 15 ของเดือน ให้คิดดอกเบี้ยเต็มเดือน และตั้งแต่วันที่ 16 – 30 ของเดือน ให้คิดดอกเบี้ยครึ่งเดือน ในกรณีที่สมาชิกนำเงินต้นและดอกเบี้ยมาชำระคืนตั้งแต่วันที่ 1 – 15 ของเดือน ให้คิดดอกเบี้ยครึ่งเดือน และตั้งแต่วันที่ 15 – 30 ของเดือน ให้คิดดอกเบี้ยเต็มเดือน ส่วนเงินกู้ที่มีกำหนดการส่งใช้คืนตามข้อ 12 (3) และ (4) ให้คำนวณดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี

ข้อ 14 กรณีที่สมาชิกนิคมละทิ้งที่ดินที่ทางราชการได้จัดสรรให้โดยที่สมาชิกนั้นยังมีหนี้สินค้างชำระกับทางราชการ และนิคมได้ประกาศถอนสิทธิการเป็นสมาชิกไปแล้ว เพื่อจะบรรจุบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติจัดสรรที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 หรือตามมติ ค.ร.ม. เข้าเป็นสมาชิกนิคมแทนให้ผู้ปกครองนิคมรายงานให้อธิบดีทราบเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยประชาสงเคราะห์จังหวัดเป็นประธานกรรมการ ผู้ปกครองนิคมเจ้าหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับทะเบียนเอกสารสิทธิ และพนักงานเกษตรนิคมเป็นกรรมการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ออกไปสำรวจสภาพความเป็นจริงในที่ดินแปลงที่ถูกละทิ้งเพื่อประเมินราคาที่ดิน และทรัพย์สินที่มีอยู่ในที่ดินแปลงนั้นสำหรับกำหนดเป็นเงินค่าชดเชยการลงทุนของเงินทุนหมุนเวียนที่ได้ลงทุนไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) ถ้าที่ดินแปลงนั้นได้มีการทำประโยชน์ในที่ดินหรือมีทรัพย์สินอยู่ในที่ดินให้คณะกรรมการประเมินราคาที่ดินและทรัพย์สิน และให้สมาชิกที่ได้รับการบรรจุเข้าทำกินในที่ดินแทนสมาชิกผู้ละทิ้ง หรือหลบหนีไปชำระเงินค่าชดเชยการลงทุนตามจำนวนที่คณะกรรมการประเมินราคาไว้ รวมทั้งหนี้สินของเงินทุนหมุนเวียนที่สมาชิกเดิมยังค้างชำระอยู่

(2) ถ้าที่ดินแปลงนั้นรกร้างว่างเปล่า แม้ว่าไม่มีอาสินหรือทรัพย์อื่นใดก็ตามแต่ ปรากฏว่าที่ดินอยู่ในทำเลที่ทำกินอันเป็นผลมาจากการที่ทางราชการได้ทำการบำรุงที่ดินโดยจัดสร้างถนน และบริการสาธารณูปโภคไว้แล้ว ให้คณะกรรมการประเมินราคาของมูลค่าที่ดินส่วนที่เพิ่มโดยเหตุข้างต้น และให้สมาชิกผู้มีความประสงค์จะเข้าทำกินในที่ดินแปลงนั้นชำระเงินค่าชดเชยการลงทุนให้แก่เงินทุนหมุนเวียนตามจำนวนที่คณะกรรมการประเมินราคาไว้

ข้อ 15 การชำระเงินค่าชดเชยการลงทุนตามข้อ 14 ให้ทำเป็นสัญญาส่วนระยะเวลาการชำระให้เป็นไปตามนัยข้อ 12 แล้วให้ผู้ปกครองนิคมรายงานผลการดำเนินงานพร้อมทั้งแนบรายงานผลการสำรวจของคณะกรรมการให้อธิบดีทราบ

ข้อ 16 ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยหรือความจำเป็นเกิดขึ้นอันทำให้สมาชิกนิคมผู้กู้ไม่สามารถส่งใช้คืนเงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ หรือเงินค่าชดเชยการลงทุนตามข้อ 14 ให้ยื่นเรื่องราวขอผ่อนผันหรือขอเลื่อนกำหนดเวลาการชำระหนี้พร้อมด้วยเหตุผลความจำเป็นต่อผู้ปกครองนิคมเสนออธิบดีพิจารณาอนุมัติผ่อนผันเลื่อนกำหนดเวลาการชำระหนี้ในแต่ละงวดได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 1 ปี

ข้อ 17 ผู้ได้รับการสงเคราะห์ตามระเบียบนี้จะต้องมีบุคคลหรือหลักทรัพย์ หรือพืชผลอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นหลักประกันเงินกู้

(1) การประกันด้วยตัวบุคคล สมาชิกนิคมผู้ขอกู้เงินทุนหมุนเวียนจะต้องจัดหาสมาชิกนิคมหรือบุคคลภายนอกที่มีหลักทรัพย์พอจะยึดถือเป็นหลักประกันได้และมีชื่อเสียงดี จำนวน 2 คน เป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ของตน และผู้ค้ำประกันดังกล่าวนี้จะค้ำประกันผู้กู้เงินทุนหมุนเวียนได้ไม่เกิน 2 ราย

(2) การประกันด้วยหลักทรัพย์ สมาชิกนิคมผู้ขอกู้เงินทุนหมุนเวียนจะต้องนำหลักทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินกู้ ให้นิคมจัดถือไว้เป็นหลักประกัน เช่น โฉนด หนังสือสำคัญแสดงสิทธิที่ดิน อาคาร บ้านเรือน ตั๋วพิมพ์รูปพรรณสัตว์ ทะเบียนยานพาหนะ เป็นต้น

(3) การประกันด้วยพืชผล สมาชิกนิคมผู้ขอกู้เงินทุนหมุนเวียนจะต้องใช้พืชผลที่ตนเพาะปลูกไว้แล้วในที่ดินของตนเป็นหลักประกันเงินกู้ โดยยินยอมให้นิคมนำพืชผลอันเกิดจากที่ดินของผู้กู้ในปริมาณและมูลค่าเท่ากับจำนวนเงินกู้และดอกเบี้ยที่จะต้องส่งใช้คืนเป็นปี ๆ ชำระหนี้แทนเงินสดตามประเมินมูลค่าพืชผล โดยให้ใช้ราคาตลาดในท้องถิ่นในฤดูเก็บเกี่ยวจากวันที่ครบกำหนดส่งใช้คืนเงินกู้เป็นเกณฑ์

(4) การประกันโดยใช้กลุ่มค้ำประกัน กรณีที่สมาชิกเข้าร่วมกลุ่มขอกู้เงินทุนหมุนเวียนสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องรับผิดร่วมกันในการส่งใช้คืนเงินทุนหมุนเวียน โดยให้ส่งใช้ตามที่อธิบดีกำหนด

ข้อ 24 เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและเร่งรัดเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเงินทุนหมุนเวียนให้ผู้ปกครองดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้จัดทำทะเบียนลูกหนี้ คือสมาชิกนิคมผู้กู้ไว้เป็นรายบุคคลเพื่อใช้สำหรับการเร่งรัดเงินกู้คืนเมื่อถึงกำหนดส่งใช้แล้ว

(2) ให้เร่งรัดการส่งใช้คืนเงินกู้จากสมาชิกนิคมผู้กู้ให้เป็นไปตามสัญญา และเงื่อนไขตลอดจนดูแล และควบคุมการจัดซื้อและการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกนิคมผู้กู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมโดยใกล้ชิด ถ้าปรากฏว่าสมาชิกนิคมผู้กู้รายใดไม่ชำระเงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ตามที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ให้ผู้ปกครองนิคมสอบสวนข้อเท็จจริงและรายงานอธิบดีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามควรแก่กรณีทุกราย

(3) ในกรณีที่สมาชิกนิคมผู้กู้ใช้พืชผลของตนเองเป็นหลักประกันเงินกู้ให้ผู้ปกครองนิคมหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครองนิคมตรวจสอบการทำประโยชน์ในที่ดินของสมาชิกนิคม และการทำบัญชีพืชผลไว้เป็นหลักฐานและเมื่อสมาชิกผู้กู้จะจำหน่ายพืชผลที่ใช้เป็นหลักประกันนั้นจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองนิคมก่อนทุกครั้ง

(4) ถ้าสมาชิกนิคมผู้กู้รายใดมีพฤติการณ์แสดงว่าจะไม่ใช้เงินคืนตามกำหนดหรือมีเหตุผลอื่นใดซึ่งแสดงว่าไม่สามารถจะส่งใช้คืนได้ก็ให้นิคมดำเนินการเร่งรัดเรียกคืนเงินกู้ก่อนถึงกำหนดชำระหรือเรียกชำระเงินกู้จากหลักประกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ได้รับเงินกู้คืนจากสมาชิกผู้กู้โดยครบถ้วน

(5) เมื่อสมาชิกนิคมผู้กู้ส่งใช้คืนเงินกู้และดอกเบี้ยหรือชำระเงินค่าชดเชยการลงทุนให้ผู้ปกครองนิคมรวบรวมนำส่งสำนักงานคลังจังหวัด

(6) เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้รายงานภาวะหนี้สินและการส่งใช้คืนเงินกู้ของสมาชิกนิคมผู้กู้ยืมแต่ละรายเป็นประจำทุกปี และส่งสำเนาให้กรมบัญชีกลางทราบด้วย

(7) ให้ทำรายงานการรับจ่ายและยอดคงเหลือของเงินทุนหมุนเวียนต่ออธิบดีทุก 4 เดือน

(8) ให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ชุดหนึ่งตามจำนวนที่พิจารณาเห็นเหมาะสมเป็นคณะกรรมการเร่งรัดจัดเก็บหนี้ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ระดับผู้ช่วยผู้ปกครองนิคม หรือเจ้าหน้าที่อาวุโส เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เจ้าหน้าที่เกษตรประจำผัง หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ โดยให้คณะกรรมการชุดนี้รับผิดชอบ ดังนี้

ก. เร่งรัดจัดเก็บหนี้สิน โดยกำหนดวิธีจัดเก็บเป็นรายเดือน หรือฤดูเก็บเกี่ยวพืชผล หรือในภาวะที่สมาชิกมีรายได้พอชำระหนี้ เช่น ขายทรัพย์สิน หรือรับจ้างแรงงานเป็นพิเศษ

ข. จัดทำแผนผังที่อยู่ของลูกหนี้ไว้เพื่อสะดวกในการจัดเก็บ

ค. จัดทำรายงานภาวะหนี้สิน มีรายละเอียดจำนวนหนี้คงค้าง ดอกเบี้ยคงค้าง และสภาพความสามารถในการส่งใช้คืนของลูกหนี้ในงวดต่อผู้ปกครองนิคมเพื่อรายงานกรมประชาสงเคราะห์ทุกงวด 3 เดือน โดยกำหนดให้รายงานเมื่อสิ้นเดือนกันยายน ธันวาคม และมิถุนายน และสำเนาส่งกรมบัญชีกลาง จำนวน 1 ชุด

ง. ณ วันที่ 30 กันยายน ทุกปี ให้คณะกรรมการเร่งรัดตรวจสอบรายละเอียดหนี้สินของลูกหนี้แต่ละราย และคำนวณดอกเบี้ยที่ค้างชำระอยู่ทั้งสิ้น ตลอดจนรับผิดชอบในการจัดทำใบรับสภาพหนี้พร้อมดอกเบี้ยของลูกหนี้ทุกราย เมื่อได้ดำเนินการแต่งตั้งและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการแล้ว ให้รายงานให้กรมประชาสงเคราะห์ทราบภายใน 60 วัน

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

มาสโลว์ (Maslow, 1954 : 90) ได้ค้นคว้าเกี่ยวกับการจูงใจ (Motivation) ของการกระทำของมนุษย์ไว้หลายประการ และได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานที่เกิดขึ้นจากความพึงพอใจ ความต้องการเหล่านี้ถูกจัดลำดับชั้นจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอความต้องการเหล่านั้นก็ยังคงอยู่และจะเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มไปในทางที่จะบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ ความต้องการพื้นฐานที่ทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มีอยู่ 5 ประการด้วยกัน และ แยกออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Need) ถือเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน (Basic Need) ของมนุษย์ เป็นความต้องการเกี่ยวกับปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Need) เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับความบำบัดแล้ว ความต้องการของคนไม่ได้หยุดนิ่งเพียงเท่านี้ สุขภาพที่ดี ความปลอดภัยจากภัยอันตรายตลอดจนความมั่นคงในอาชีพด้านการงานเป็นจุดสูงสุดในความปรารถนาอย่างหนึ่งของคน เป็นความต้องการที่มีความจำเป็นถัดจากความต้องการทางด้านร่างกาย คนเราย่อมมีความต้องการตรงกันในเรื่องนี้เสมอ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3. ความต้องการทางสังคม (Social Need) คือความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นรวมทั้งสถานภาพทางสังคมสูงขึ้น

4. ความต้องการเกียรติ ชื่อเสียง และการยกย่องนับถือ (Esteem Need) เป็นความต้องการที่ต้องการให้คนอื่นยอมรับตนเองว่าเป็นคนสำคัญ มีชื่อเสียง มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปทั้งที่ใกล้และที่ไกล

5. ความต้องการที่จะประสบความเป็นจริงในตนเอง (Self Actualization Need) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว

6. การดำเนินงานนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา (กรมประชาสงเคราะห์ , 2542:1)

6.1 ประวัติของการจัดตั้ง

กรมประชาสงเคราะห์ ร่วมกับจังหวัดพังงา ได้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มาเมื่อปี พ.ศ. 2500 โดยใช้พื้นที่สงวน 21,000 ไร่ ซึ่งมีราษฎรเดิมเข้าถือครองอยู่ก่อนแล้ว จำนวน 5,869 ไร่ ยังเหลือที่ดินจะจัดสรรให้ราษฎรได้อีกประมาณ 15,131 ไร่ และได้ดำเนินการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2512 ในระหว่างปี พ.ศ. 2500 – 2517 กรมประชาสงเคราะห์ ไม่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณ และขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ จึงไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการได้ เพียงแต่เจียดจ่ายเงินงบประมาณให้จังหวัดพังงา ดำเนินงานแทน ในการก่อสร้าง และบำรุงรักษาถนนเล็ก ๆ น้อย ๆ และต่อมาในปี พ.ศ. 2523 กรมประชาสงเคราะห์ มีโครงการพัฒนานิคมสร้างตนเองปากจั่น จังหวัดระนอง และนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยใช้เงินกู้ และเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นโครงการ 5 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2523 – 2528 มีค่าใช้จ่ายตามโครงการเป็นเงินทั้งสิ้น 246 ล้านบาท แบ่งเป็นเงินกู้ 135 ล้านบาท เงินช่วยเหลือ 30 ล้านบาท และเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลไทยสมทบ 81 ล้านบาท ซึ่งโครงการดังกล่าวกระทรวงการคลัง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้ลงนามในสัญญาเงินกู้

เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2523 ให้เงินกู้แก่สมาชิกนิคม จำนวน 400 ราย ๆ ละ 110,000 บาท เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกนิคมได้ใช้เป็นเงินทุนในการปลูกยางพาราพันธุ์ดี ครอบครัวละ 6 ไร่ กาแฟ 4 ไร่ และพืชไร่ในบริเวณที่อยู่อาศัยอีก 5 ไร่ ต่อมาประสบปัญหาค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ คณะกรรมการบริหารโครงการ ได้พิจารณาเพิ่มวงเงินงบประมาณเป็นราย ๆ ละ 143,610 บาท กำหนดส่งใช้คืนเมื่อยางพาราให้ผลผลิตแล้วเป็นต้นไป ทั้งนี้ ได้กำหนดเป้าหมายรายได้ของแต่ละครอบครัวอย่างต่ำไว้ 30,000 บาท ต่อครอบครัวต่อปี

เนื่องจาก การดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ในปี พ.ศ. 2525 – 2527 ตามโครงการจำเป็นต้องทำการบำรุงรักษาสวนยางพาราต่อไปอีกจนกว่าจะเปิดกรีดยางได้ คณะกรรมการบริหารโครงการได้รับสมัครราษฎรในเขตนิคมสร้างตนเองเข้าเป็นสมาชิก และเข้าร่วมโครงการเงินกู้เพิ่มอีก 65 ราย และได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามโครงการมีสมาชิกทั้งสิ้น 465 ราย และมีราษฎรเดิมเข้าสมัครเป็นสมาชิกนิคมเพิ่มมากขึ้นปัจจุบันนิคมสร้างตนเองจึงมีสมาชิก รวมทั้งสิ้น 734 ครอบครัว

6.2 วัตถุประสงค์การจัดตั้ง

6.2.1 เพื่อจัดสรรที่ดินรกร้างว่างเปล่าให้แก่ราษฎรที่ยากจน ไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่ไม่เพียงพอแก่การครองชีพ ให้ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง มีรายได้เพียงพอ เป็นการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

6.2.2 เพื่อเพิ่มเนื้อที่เพาะปลูกของจังหวัดพังงา และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรของประเทศให้มากขึ้น

6.2.3 เพื่อใช้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าประมาณ 15,131 ไร่ ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยจัดสรรให้กับราษฎรประมาณ 400 ครอบครัว ๆ ละ 25 ไร่

6.2.4 เพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า การทำไร่เลื่อนลอย และการเข้าจับจองถือครองที่ดินโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

6.2.5 เพื่อยกระดับเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของราษฎร โดยการจัดและพัฒนานิคมสร้างตนเอง ให้เป็นโครงการสมบูรณ์แบบ และหวังผลได้แน่นอนตามระยะเวลาที่กำหนด

6.3 ที่ตั้งและอาณาเขต

นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอท้ายเหมือง ตำบลทุ่งมะพร้าว และตำบลลำภี จังหวัดพังงา ห่างจากถนนเพชรเกษม ประมาณ 12 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอท้ายเหมือง 29 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดพังงา 34 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จด	บ้านขุมมุดและบ้านเจ็ดเจ้า ตำบลลำภี
ทิศใต้	จด	บ้านดวน ตำบลทุ่งมะพร้าว
ทิศตะวันออก	จด	เขตอำเภอท้ายเหมือง
ทิศตะวันตก	จด	บ้านเขากล้วย ตำบลทุ่งมะพร้าว

6.4 สภาพพื้นที่ทั่วไป

ลักษณะดินในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ความสมบูรณ์ของดินขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่ เช่น บริเวณที่ราบ ลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ในที่สูงหรือลาดชัน ลักษณะที่ดินเป็นดินเหนียว ลึกลงไปเป็นดินลูกรัง เหมาะแก่การปลูกยางพารา กาแฟ และผลไม้อื่น ๆ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 3,679 มม./ปี โดยทั่วไป เป็นที่ราบลาดเอียง ควนเขา มีลำคลองน้ำไหลผ่านตลอดปี 2 สาย คือ คลองทุ่งมะพร้าว และคลองหรัน พื้นที่บางแห่งมีลักษณะเป็นพื้นที่หิน กะสะทราย และหนองน้ำของเหมืองแร่เก่า

6.5 สมาชิกนิคม

สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมมาจากจังหวัดภูเก็ต นครศรีธรรมราช กระบี่ ตรังและพัทลุง ปัจจุบันได้บรรจุสมาชิกเข้าประกอบอาชีพ 734 ครอบครัว มีประชาชนทั้งสิ้น 4,149 คน (กรมประชาสงเคราะห์, 2542 : 6)

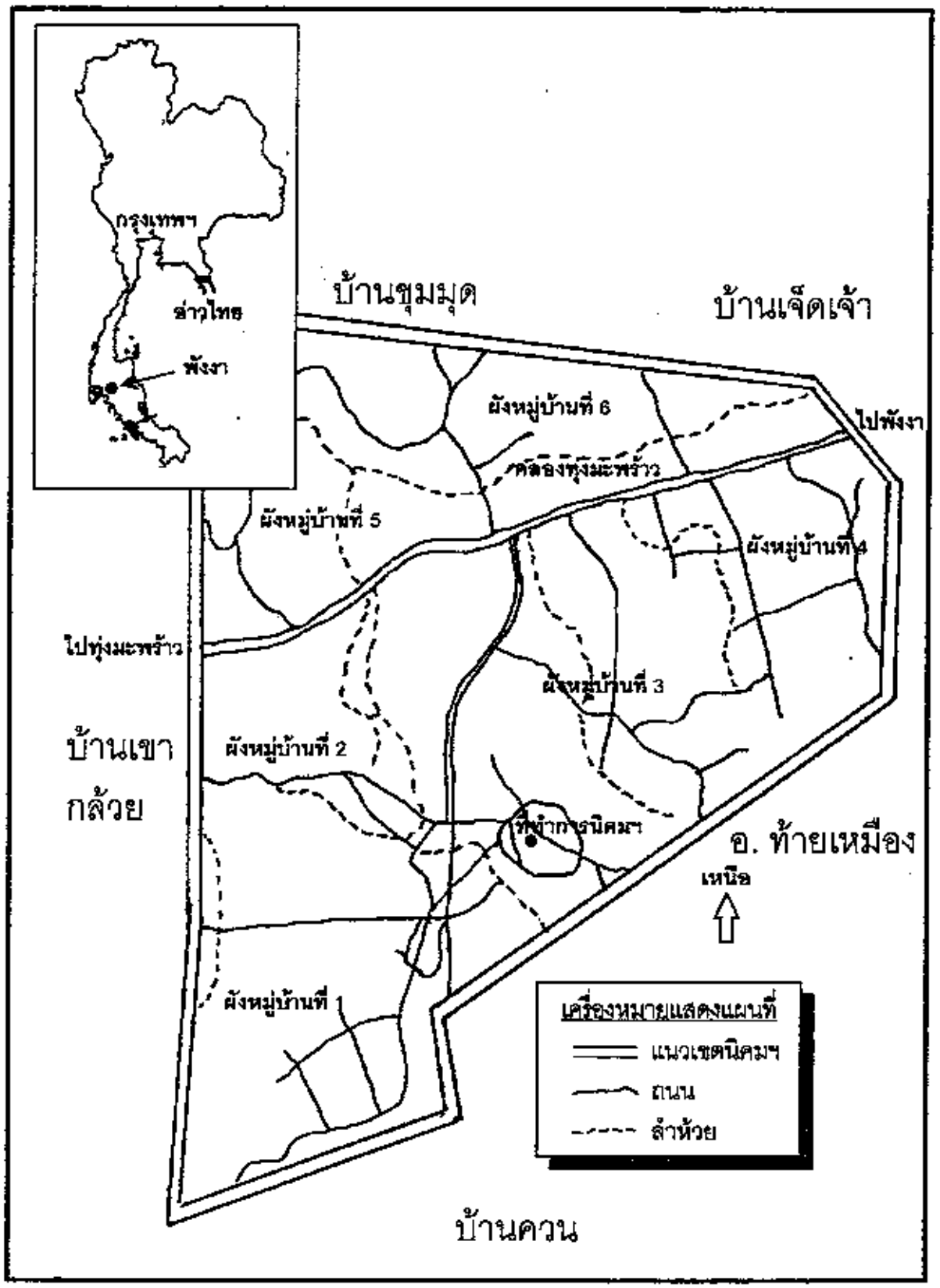

ภาพประกอบ 1 แผนที่สังเขปนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

6.6 การประกอบอาชีพ

นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้ส่งเสริมให้สมาชิกนิคมปลูกยางพาราพันธุ์ดีเป็นอาชีพหลัก นอกจากนี้ได้ส่งเสริมให้ปลูกพืชสวนหรือไม้ยืนต้น และมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาหารในครอบครัว เช่น เป็ด ไก่ ฯลฯ ปัจจุบันสมาชิกนิคมมีรายได้เฉลี่ย 23,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี

6.7 การปกครอง

นิคมสร้างตนเองได้บรรจุสมาชิกนิคม เข้าประกอบอาชีพในที่ดินจัดสรร จำนวน 6 ผังหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีสมาชิกนิคม ตั้งแต่ 50 ครอบครัวขึ้นไป เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และส่งเสริมให้สมาชิกนิคมรู้จักปกครองตนเอง เพื่อความเจริญของท้องถิ่น และความสามัคคีในหมู่สมาชิกนิคม ได้แบ่งการปกครองออกเป็น 6 เขต หรือ 6 ผังหมู่บ้าน ซึ่งแต่ละเขตมีหัวหน้าเขต 1 คน ที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกนิคมในเขตนั้น และหัวหน้าเขตจะร่วมกับสมาชิกในแต่ละเขตคัดเลือกคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านขึ้น 1 ชุด ประกอบด้วยหัวหน้าเขต เป็นประธานกรรมการ และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ รวม 8 – 12 คน ทำหน้าที่ช่วยผู้ปกครองนิคมสร้างตนเองดูแลสมาชิกนิคมในเขตของตนเองอย่างใกล้ชิด และทำหน้าที่เป็นผู้แทนของสมาชิกในการติดต่อ หรือรับคำสั่ง นโยบายของนิคมในวิถีทางที่ชอบด้วยกฎหมายรวมทั้งดำเนินการปกครอง และพัฒนาหมู่บ้านของตนเองให้เจริญก้าวหน้าที่ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นสมาชิกนิคมที่กู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนจากนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำนวน 368 ครอบครัว

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน ร้อยละ 25 ของครอบครัวสมาชิก ซึ่งถือว่าเป็นขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับประชากรที่มีจำนวนน้อยกว่า 1,000 ครอบครัว ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 ครอบครัว (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2532 : 155)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคม อาชีพ รายได้ การเป็นหนี้สิน ฯลฯ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้แก่ ปัจจัยด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ บุคลากร รายได้ ภาวะหนี้สิน และแรงจูงใจในการชำระหนี้

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างเครื่องมือจากหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ

2. ศึกษาขอบข่ายและลักษณะการปฏิบัติงานสินเชื่อของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

3. เสนอเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในด้านสำนวนภาษา และความถูกต้องของเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 20 คน

4. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เมื่อตรวจดูความเที่ยงตรงของเนื้อหาแล้ว นำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach (1970 : 160 –161) ได้ค่าความเชื่อมั่น .93 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นสูง

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1}\left[1 - \frac{S^2_{xi}}{S^2_{xt}}\right]$$

เมื่อ α_k คือ สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k คือ จำนวนข้อของเครื่องมือ

S^2_{xi} คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S^2_{xt} คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อประสานงานกับนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เพื่อขอสนับสนุนข้อมูลพื้นฐานของนิคมฯ ด้านต่าง ๆ ตลอดจนการชี้แจงให้ทราบรายละเอียดในการศึกษาวิจัย และการกำหนดวันเวลาในการจัดเก็บข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา เพื่อขอสนับสนุนบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ส่งแบบสอบถามจำนวน 92 ชุด ไปยังนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา จำนวน 2 คน และเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำนวน 5 คน ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล

4. หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา และเจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้ร่วมกันตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 92 ชุด คืนกองนิคมสร้างตนเอง

5. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์เพื่อนำผลการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนตอนที่ 2 จะมีการให้คะแนนโดยอาศัยหลักการประมาณค่า (Rating Scales) โดยให้ข้อความแต่ละข้อมีทางเลือกตอบได้ 5 ทาง ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แต่ละข้อมีเกณฑ์ให้คะแนน 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยในด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ บุคลากร รายได้ ภาวะหนี้สิน และแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะ

การชำระคืนหนี้สินมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยในด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ บุคลากร รายได้ ภาวะหนี้สิน และแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยในด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ บุคลากร รายได้ ภาวะหนี้สิน และแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยในด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ บุคลากร รายได้ ภาวะหนี้สิน และแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยในด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ บุคลากร รายได้ ภาวะหนี้สิน และแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ในการหาคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 หาคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1964 : 158 – 159) มีดังนี้

1.0000 – 2.3333 หมายถึง มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมน้อย

1.3334 – 3.6666 หมายถึง มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมปานกลาง

3.6667 – 5.0000 หมายถึง มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมมาก

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage)

ร้อยละของจำนวนใด $= \frac{\text{จำนวนนั้น X 100}}{\text{จำนวนเต็ม}}$

2. ค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^{n} X_i}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย

$\sum_{i=1}^{n} X_i$ แทน ผลรวมทั้งหมด

N แทน ขนาดของตัวอย่าง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^{n} f_i X_i^2 - (f_i X_i)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง

$\frac{n \sum_{i=1}^{n} f_i X_i^2}{n(n-1)}$ แทน ผลรวมแต่ละระดับยกกำลังสอง

$$\frac{n \quad \sum(f_i X_i)^2}{n(n-1)}$$

$\sum$ แทน ผลรวมทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน ขนาดของตัวอย่าง

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยการใช้การทดสอบด้วย T – test (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2531 : 86) ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{n_1} + \frac{S^2_2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

S^2_1 แทน ความแปรปรวนของตัวอย่างกลุ่มที่ 1

S^2_2 แทน ความแปรปรวนของตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ 2

5 . ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ใช้การทดสอบ F – test (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2531 : 86) ใช้สูตร

แหล่งความแปรปรวน (Source of Variance)	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	SS_b	k - 1	Ms_b	Ms_b / MS_w
ภายในกลุ่ม	SS_w	N - k	MS_w	
รวม	SS_t	N - 1		

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F - distribution

MS_b แทน ความแปรปรวน (mean square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

3. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาตัวแปรเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคม อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ ความเพียงพอของรายได้ภายในครอบครัว การออมเงินที่เหลือใช้จากค่าใช้จ่าย การเป็นหนี้สินบุคคลอื่น และรายจ่ายภายในครอบครัวของสมาชิกนิคม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ (ตาราง 2)

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 60.87 เป็นเพศชาย และเพศหญิงร้อยละ 39.13

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 30.43 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี รองลงมาร้อยละ 28.27 มีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 27.17 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี และร้อยละ 14.13 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 96.74 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 3.26 นับถือศาสนาอิสลาม

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 80.44 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และร้อยละ 6.52 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและไม่ได้เรียนหนังสือ

ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 57.60 เป็นสมาชิกนิคม เป็นระยะเวลา 16 – 20 ปี รองลงมาร้อยละ 26.09 เป็นสมาชิกนิคม เป็นระยะเวลา 21 – 25 ปี ร้อยละ 8.70 เป็นสมาชิกนิคม เป็นระยะเวลา 11 – 15 ปี ร้อยละ 4.35 เป็นสมาชิกนิคม เป็นระยะเวลา 26 – 30 ปี และน้อยที่สุดร้อยละ 3.26 เป็นสมาชิกนิคม เป็นระยะเวลา 6 – 10 ปี

อาชีพหลัก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.65 ประกอบอาชีพหลักในการทำสวนยางพารา รองลงมาร้อยละ 2.17 ประกอบอาชีพหลักรับจ้าง และร้อยละ 1.09 ประกอบอาชีพหลักค้าขายและเลี้ยงสัตว์

อาชีพรอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.13 ไม่มีอาชีพรอง รองลงมาร้อยละ 21.74 ประกอบอาชีพรองรับจ้าง ร้อยละ 11.96 ประกอบอาชีพรองค้าขาย ร้อยละ 4.35 ประกอบอาชีพรองในการเลี้ยงสัตว์ และน้อยที่สุดร้อยละ 2.17 ประกอบอาชีพรองทำสวนยางพารา

รายได้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 32.60 มีรายได้เฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี รองลงมาร้อยละ 28.27 มีรายได้เฉลี่ย 30,001 – 40,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี ร้อยละ 21.74 มีรายได้เฉลี่ย 10,001 – 20,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี ร้อยละ 6.52 มีรายได้เฉลี่ย 40,001 – 50,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี และมีรายได้เฉลี่ยตั้งแต่ 50,000 บาทขึ้นไป และน้อยที่สุดร้อยละ 4.35 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี

ความเพียงพอของรายได้ในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 70.65 มีรายได้ไม่เพียงพอ รองลงมาร้อยละ 15.22 มีรายได้เหลือ และร้อยละ 14.13 มีรายได้พอดี

การออมเงินเหลือใช้จากค่าใช้จ่ายในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 63.05 ไม่มีเงินเหลือไว้เก็บออม รองลงมาร้อยละ 14.13 นำเงินที่เหลือไปฝากธนาคาร ร้อยละ 9.78 นำเงินที่เหลือมาลงทุนในการประกอบอาชีพและฝากกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน และน้อยที่สุดร้อยละ 3.26 เก็บออมในรูปเงินสดไว้เอง

การเป็นหนี้บุคคลอื่นนอกเหนือจากกรมประชาสงเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.84 เป็นหนี้ ธ.ก.ส. รองลงมาร้อยละ 34.78 เป็นหนี้กลุ่มออมทรัพย์ภายในหมู่บ้าน ร้อยละ 6.52 เป็นหนี้เพื่อนบ้าน ร้อยละ 5.43 เป็นหนี้ญาติพี่น้อง และมีเพียงร้อยละ 5.43 ที่ไม่เป็นหนี้

รายจ่ายภายในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 42.39 ต้องเสียค่าใช้จ่าย 20,001 - 30,000 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 29.35 เสียค่าใช้จ่าย 30,001 - 40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 11.96 เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 50,000 บาทต่อปีขึ้นไป ร้อยละ 9.78 เสียค่าใช้จ่าย 10,001 - 20,000 บาทต่อปี และน้อยที่สุด ร้อยละ 1.09 เสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	56	60.87
หญิง	36	39.13
รวม	**92**	**100.00**
อายุ		
31 – 40 ปี	13	14.13
41 – 50 ปี	25	27.17
51 – 60 ปี	28	30.43
61 ปีขึ้นไป	26	28.27
รวม	**92**	**100.00**
ศาสนา		
พุทธ	89	96.74
อิสลาม	3	3.26
รวม	**92**	**100.00**
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	6	6.52
ประถมศึกษา	74	80.44
มัธยมศึกษาตอนต้น	6	6.52
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6	6.52
รวม	**92**	**100.00**

ตาราง 2 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคม		
6 – 10 ปี	3	3.26
11 – 15 ปี	8	8.70
16 - 20 ปี	24	57.60
21 – 25 ปี	53	26.09
26 – 30 ปี	4	4.35
รวม	**92**	**100.00**
อาชีพหลัก		
ทำสวนยางพารา	88	95.65
ค้าขาย	1	1.09
รับจ้าง	2	2.17
เลี้ยงสัตว์	1	1.09
รวม	**92**	**100.00**
อาชีพรอง		
ไม่มีอาชีพรอง	36	39.13
ทำสวนยางพารา	2	2.17
ทำสวนผลไม้ยืนต้น	19	20.65
ค้าขาย	11	11.96
เลี้ยงสัตว์	4	4.35
รับจ้าง	20	21.74
รวม	**92**	**100.00**

ตาราง 2 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อปีต่อครอบครัว		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	4	4.35
10,001 – 20,000 บาท	20	21.74
20,001 – 30,000 บาท	30	32.60
30,001 – 40,000 บาท	26	28.27
40,001 – 50,000 บาท	6	6.52
ตั้งแต่ 50,000 ขึ้นไป	6	6.52
รวม	**92**	**100.00**
ความเพียงพอของรายได้		
ไม่เพียงพอ	65	70.65
พอดี	13	14.13
มีเหลือ	14	15.22
รวม	**92**	**100.00**
ลักษณะการเก็บออม		
เก็บออมในรูปเงินสดไว้เอง	3	3.26
ฝากธนาคาร	13	14.13
นำมาลงทุนในการประกอบอาชีพ	9	9.78
ไม่เคยมีเงินเหลือเก็บออม	58	63.05
ฝากกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน	9	9.78
รวม	**92**	**100.00**

ตาราง 2 (ต่อ) แสดงจำนวนและร้อยละลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
การเป็นหนี้สิน		
ไม่เป็นหนี้	5	5.43
เป็นหนี้ ธ.ก.ส.	44	47.84
เป็นหนี้ญาติพี่น้อง	5	5.43
เป็นหนี้เพื่อนบ้าน	6	6.52
เป็นหนี้กลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน	32	34.78
รวม	**92**	**100.00**
รายจ่ายต่อปีภายในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	1	1.09
10,001 – 20,000 บาท	9	9.78
20,001 – 30,000 บาท	39	42.39
30,001 – 40,000 บาท	27	29.35
40,001 – 50,000 บาท	5	5.43
ตั้งแต่ 50,000 ขึ้นไป	11	11.96
รวม	**92**	**100.00**

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2.1 ภาพรวมปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ ด้านบุคลากร ด้านรายได้ และด้านภาระหนี้สินอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สินอยู่ในระดับน้อย (ตาราง 3)

ตาราง 3 แสดงระดับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

ปัจจัย	$\overline{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ	2.4826	.7694	ปานกลาง
บุคลากร	2.4221	.8547	ปานกลาง
รายได้	3.1631	.9769	ปานกลาง
ภาวะหนี้สิน	3.1956	.9771	ปานกลาง
แรงจูงใจในการชำระหนี้สิน	1.8268	.8220	น้อย
เฉลี่ย	**2.6180**	**.8800**	**ปานกลาง**

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ตามระเบียบการเรียกเก็บพืชผลเพื่อชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ยแทนเงินสดนั้น นิคมสร้างตนเองไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจังและระเบียบที่เกี่ยวกับการชำระหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ยังขาดการยอมรับจากสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ทั้งนี้เพราะสมาชิกนิคม ไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย (ตาราง 4)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ

กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
1. สมาชิกนิคม ไม่แน่ใจว่านิคมสร้างตนเองจะสามารถออกเอกสารสิทธิ์ (น.ค. 3) ให้สมาชิกได้ตามระเบียบแม้ว่าจะชำระหนี้สินหมดแล้ว	2.3261	.7262	น้อย
2. ตามระเบียบการเรียกเก็บพืชผลเพื่อชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ยแทนเงินสดนั้น นิคมสร้างตนเองไม่สามารถปฏิบัติได้จริงจัง	2.9022	.7840	ปานกลาง
3. ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้สินของสมาชิกนิคม ยังขาดการยอมรับจากสมาชิกนิคม ทั้งนี้เพราะสมาชิกนิคมไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร	2.6739	.7152	ปานกลาง
4. การปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเรียกชำระหนี้สินมีขั้นตอนมากเกินไป	2.1975	.8675	น้อย
5. สมาชิกนิคมไม่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบเพราะขาดการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง	2.3152	.7540	น้อย
เฉลี่ย	**2.6180**	**.8800**	**ปานกลาง**

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านบุคลากร

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านบุคลากรมีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่าปัจจัยรายข้อที่นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีบุคลากรไม่เพียงพอในการจัดเก็บสินเชื่อ ไม่มีการจัดทีมเร่งรัดหนี้สินเข้าดำเนินการจัดเก็บสินเชื่อ ไม่มีการประสานองค์กรท้องถิ่น อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาช่วย

เหลือในการจัดเก็บสินเชื่อ และไม่มีการกำหนดมาตรการ แผนงาน ในการจัดเก็บสินเชื่อเป็นประจำทุกวัน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออื่นๆ อยู่ในระดับน้อย (ตาราง 5)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านบุคลากร

บุคลากร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
6. นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีบุคลากรไม่เพียงพอในการจัดเก็บสินเชื่อ	2.8696	.9518	ปานกลาง
7. บุคลากรเจ้าหน้าที่ของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ที่รับผิดชอบในการจัดเก็บสินเชื่อมีความน่าไว้วางใจ น่าเชื่อถือน้อย	2.0326	.7859	น้อย
8. บุคลากรเจ้าหน้าที่ของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ที่รับผิดชอบในการจัดเก็บสินเชื่อมีปัญหาเรื่องทุจริตคอรัปชั่น	1.5652	.8555	น้อย
9. ไม่มีการจัดทีมเร่งรัดหนี้สินเข้าดำเนินการจัดเก็บสินเชื่อ	2.4783	.9935	ปานกลาง
10. ไม่มีการประสานองค์กรท้องถิ่น อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาช่วยเหลือในการจัดเก็บสินเชื่อ	2.8696	.7865	ปานกลาง
11. ไม่มีการกำหนดมาตรการ แผนงาน ในการจัดเก็บสินเชื่อเป็นประจำทุกวัน	2.7174	.7551	ปานกลาง
เฉลี่ย	**2.4221**	**.8574**	**ปานกลาง**

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านรายได้

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านรายได้มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายข้อที่สมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอและไม่สามารถชำระหนี้สินได้ และครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีรายได้จากการปลูกพืชหรือประกอบอาชีพหลักเพียงอย่างเดียวอยู่ในระดับมาก รายข้อไม่มีการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองมีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพหลัก เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือน อยู่ในระดับน้อย ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 6)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านรายได้

รายได้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
12. นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่มีการส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองให้มีรายได้อย่างเพียงพอ	2.3587	1.0333	ปานกลาง
13. ไม่มีการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองมีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพหลัก เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือน	2.2935	.9894	น้อย
14. สมาชิกนิคมสร้างตนเองส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอและไม่สามารถชำระหนี้สินได้	3.9130	1.1256	มาก
15. ครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกจำนวนมาก (มากกว่า 4 - 6 คน)	3.5326	.9429	ปานกลาง
16. ครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองมีรายได้จากการปลูกพืชหรือประกอบอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว	3.8696	.8041	มาก
17. ที่ดินที่นิคมสร้างตนเองจัดสรรให้ไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพของครอบครัวสมาชิก	3.0109	.9664	ปานกลาง
เฉลี่ย	**2.4221**	**.8574**	**ปานกลาง**

2.5 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านภาวะหนี้สิน

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านภาวะหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะการชำระหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายข้อที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองส่วนใหญ่มีหนี้สินหลายทาง นอกเหนือจากการเป็นหนี้กรมประชาสงเคราะห์ และความจำเป็นในการครองชีพ เช่น ส่งลูกเรียน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จึงต้องกู้เงินเพิ่มเติม อยู่ในระดับมาก รายข้อความจำเป็นต้องซื้อสิ่งของต่าง ๆ เช่น รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ ฯลฯ จึงต้องกู้เงินเพิ่มเติมอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 7)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านภาวะหนี้สิน

ภาวะหนี้สิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
18. สมาชิกนิคมสร้างตนเองส่วนใหญ่มีหนี้สินหลายทางนอกเหนือจากการเป็นหนี้กรมประชาสงเคราะห์	3.9891	.8832	มาก
19. ครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองชำระหนี้สินให้คนอื่นก่อนให้กรมประชาสงเคราะห์เนื่องจากดอกเบี้ยกรมประชาสงเคราะห์ต่ำกว่า	3.0217	1.2331	ปานกลาง
20. ความจำเป็นในการครองชีพ เช่น ส่งลูกเรียน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จึงต้องกู้เงินเพิ่มเติม	3.7391	1.0574	มาก
21. ความจำเป็นต้องซื้อสิ่งของต่าง ๆ เช่น รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ ฯลฯ จึงต้องกู้เงินเพิ่มเติม	2.3152	.8377	น้อย
22. ครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นครอบครัวขยายต้องสร้างบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัย จึงทำให้ต้องกู้เงินเพิ่มเติม	2.8370	.8291	ปานกลาง
23. เงินที่ได้รับจากกรมประชาสงเคราะห์ไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพ จึงทำให้ต้องกู้ยืมมาเป็นทุนในการประกอบอาชีพ	2.8587	.9634	ปานกลาง
24. รายได้ที่ได้จากการประกอบอาชีพไม่เพียงพอ จึงทำให้ต้องกู้ยืมเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว	3.6087	1.0373	ปานกลาง
เฉลี่ย	**3.1956**	**.9771**	**ปานกลาง**

2.6 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย รายข้อการไม่ชำระหนี้สินให้กับนิคมสร้างตนเองเนื่องจากในปัจจุบันสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา น้อยลง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย (ตาราง 8)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน

แรงจูงใจในการชำระหนี้สิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลกระทบ
25. การได้รับการชักชวนจากเพื่อนบ้านไม่ให้ชำระหนี้สิน	1.6739	.6309	น้อย
26. ไม่มีการประชาสัมพันธ์ของนิคมสร้างตนเองอย่างทั่วถึง	2.1087	.8702	น้อย
27. การไม่ชำระหนี้สินให้นิคมสร้างตนเองเนื่องจากดอกเบี้ยต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น ๆ	2.1848	1.0786	น้อย
28. ผู้นำท้องถิ่นชักชวนไม่ให้ชำระหนี้	1.1522	.3904	น้อย
29. การไม่ชำระหนี้สินให้กับนิคมสร้างตนเองเนื่องจากในปัจจุบันสมาชิกนิคมสร้างตนเองได้รับการช่วยเหลือด้านต่างๆ จากนิคมสร้างตนเองน้อยลง	2.3587	1.0544	ปานกลาง
30. การไม่ส่งชำระหนี้สินให้กับนิคมสร้างตนเองเนื่องจากสมาชิกนิคมถือว่าการกู้ยืมเงินจากนิคมสร้างตนเองเป็นการให้สวัสดิการอย่างหนึ่ง	1.9891	09078	น้อย
เฉลี่ย	**1.8268**	**.8220**	**น้อย**

3. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

3.1 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรเพศ

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ตาราง 9)

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรเพศ

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	T – test
ชาย	56	2.734	3.4024	1.625
หญิง	36	2.5833	.4816	

3.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรการนับถือศาสนา

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาแตกต่างกันเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ตาราง 10)

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรศาสนา

ศาสนา	N	$\bar{X}$	S.D.	T – test
พุทธ	89	2.6787	.4430	.409
อิสลาม	3	2.5729	.3341	

3.3 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรอายุ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อายุแตกต่างกันเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ตาราง 11)

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรอายุ

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	.897	.299	1.581
ภายในกลุ่ม	88	16.634	.189	
รวม	**91**	**17.531**		

3.4 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ตาราง 12)

ตาราง 12 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	.300	.100	.511
ภายในกลุ่ม	88	17.231	.196	
รวม	**91**	**17.531**		

3.5 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคม

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา แตกต่างกันเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะกวรชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ตาราง 13)

ตาราง 13 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคมฯ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	1.126	.281	1.493
ภายในกลุ่ม	87	16.405	.189	
รวม	**91**	**17.531**		

3.6 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรรายได้

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่รายได้แตกต่างกันเห็นว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน (ตาราง 14)

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำแนกตามตัวแปรรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	5	1.792	.358	1.959
ภายในกลุ่ม	86	15.739	.183	
รวม	91	17.531		

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย วิธีการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ใน 5 ด้าน คือ ด้านกฎระเบียบข้อบังคับ เกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ ด้านบุคลากร ด้านรายได้ ด้านภาวะหนี้สินและด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแผนงาน แนวทางในการจัดเก็บสินเชื่อ ตลอดจนการพัฒนาการดำเนินงานของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ให้เกิดประสิทธิผล ประสิทธิภาพต่อไป

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย รวมรวบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคม ฯลฯ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำนวน 30 ข้อ ภายใต้ 5 องค์ประกอบคือ ด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ 5 ข้อ ด้านบุคลากร 6 ข้อ ด้านรายได้ 6 ข้อ ด้านภาวะหนี้สิน 7 ข้อ ด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน 6ข้อ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาความ

เชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น .93 ซึ่งถือว่าเป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงและเชื่อถือได้ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามไปยังศูนย์พัฒนานิคมภาคใต้ จังหวัดสงขลา และนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ช่วยจัดเก็บรวบรวมข้อมูลให้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR Windows สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 หาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าที (T - test) และค่าเอฟ (F – test)

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี นับถือศาสนาพุทธ สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคมฯ 16 – 20 ปี ประกอบอาชีพหลักในการทำสวนยางพารา และไม่มีอาชีพรอง รายได้เฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาทต่อครอบครัวต่อปี มีรายได้ไม่เพียงพอ และไม่มีเงินเหลือเก็บออม นอกจากเป็นหนี้กรมประชาสงเคราะห์แล้วยังเป็นหนี้ ธ.ก.ส. และกลุ่มออมทรัพย์ภายในหมู่บ้าน มีค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวเฉลี่ย 20,001 – 30,000 บาทต่อปี

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงจากมากไปหาน้อย จะได้ดังนี้ ด้านภาวะหนี้สิน ด้านรายได้ ด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ ด้านบุคลากร และด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ปัจจัยด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อมีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ตามระเบียบการเรียกเก็บพืชผลเพื่อชำระหนี้สินและดอกเบี้ยแทนเงินสดนั้น นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจัง และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ยังขาดการยอมรับจากสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ทั้งนี้เพราะสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเท่าที่ควร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

2.2 ปัจจัยด้านบุคลากรมีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีบุคลากรไม่เพียงพอในการจัดเก็บสินเชื่อ ไม่มีการจัดทีมงานเร่งรัดหนี้สินเข้าดำเนินการจัดเก็บสินเชื่อ ไม่มีการประสานองค์กรท้องถิ่น อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เข้ามาช่วยเหลือในการจัดเก็บสินเชื่อ และไม่มีการกำหนดมาตรการ แผนงานในการจัดเก็บสินเชื่อเป็นประจำทุกวัน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

2.3 ปัจจัยด้านรายได้มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอและไม่สามารถชำระหนี้สินได้ ครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีรายได้จากการปลูกพืชและประกอบอาชีพหลักอย่างเดียว อยู่ในระดับมาก รายข้อนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่มีการส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีรายได้อย่างเพียงพอ ครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกจำนวนมาก (มากกว่า 4 – 6 คน) และที่ดินที่นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จัดสรรให้ไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพของครอบครัวสมาชิก อยู่ในระดับ

ปานกลาง ส่วนรายข้อไม่มีการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพหลักเช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือนอยู่ในระดับน้อย

2.4 ปัจจัยด้านภาวะหนี้สินมีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ส่วนใหญ่มีหนี้สินหลายทางนอกเหนือจากการเป็นหนี้กรมประชาสงเคราะห์ และความจำเป็นในการครองชีพเช่น ส่งลูกเรียน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จึงต้องกู้เงินเพิ่มเติม อยู่ในระดับมาก รายข้อความจำเป็นต้องซื้อสิ่งของต่างๆ เช่น รถยนต์ ตู้เย็น โทรทัศน์ฯ จึงต้องกู้ยืมเงินเพิ่มเติม อยู่ในระดับน้อย ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2.5 ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สิน มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการไม่ชำระหนี้สินให้กับนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เนื่องจากในปัจจุบัน สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา น้อยลง อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

3. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ตามตัวแปรเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา และรายได้ พบว่า

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.4 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.5 กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา แตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ในรายด้านพบว่า

1.1 ด้านกฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อ มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่ากฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อนั้นมีมานาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 บางมาตราบางข้อไม่ได้นำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง บางมาตราบางข้อไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น ระเบียบ

การเรียกเก็บพืชผลเพื่อชำระเงินกู้และดอกเบี้ยแทนเงินสด นั้น นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่สามารถปฏิบัติได้เนื่องจากไม่ทราบว่าสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้ผลิตผลเมื่อไร และสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แจ้งให้ทราบด้วย กฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีส่วนใหญ่รัฐจะเป็นผู้กำหนดแต่เพียงฝ่ายเดียว สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่มีส่วนร่วม บางคนไม่รู้และเข้าใจในกฎระเบียบดังกล่าว จึงทำให้การจัดเก็บสินเชื่อของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

1.2 ด้านบุคลากรมีผลกระทบต่อการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าบุคลากรของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ที่รับผิดชอบงานด้านสินเชื่อมีจำนวน 3 คน เป็นข้าราชการระดับ 5 1 คน ส่วนที่เหลืออีก 2 คน เป็นลูกจ้างประจำ ต้องรับผิดชอบหนี้สิ้น 368 ราย เงิน 50,383,690.12 บาท จึงทำให้ไม่สามารถออกปฏิบัติงานจัดเก็บสินเชื่อได้ทุกวันและทั่วถึงทุกเขตหมู่บ้าน ในส่วนของข้าราชการที่เป็นหัวหน้างานนั้น มีพื้นฐานความรู้ในด้านการเกษตร ไม่มีความรู้ด้านการเงินและบัญชี จึงทำให้การพัฒนางานการเก็บสินเชื่อไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 ด้านรายได้มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ส่วนใหญ่มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาทต่อปีต่อครอบครัว ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว ไม่มีอาชีพรอง มีรายจ่ายต่อปี 20,001 – 30,000 บาท ต่อปีต่อครอบครัว และไม่มีเงินเหลือเก็บออม ประกอบกับครอบครัวของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นครอบครัวขยายมีสมาชิกมากกว่า 4 – 6 คน ที่ดินที่นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จัดสรรให้ไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพของสมาชิก จึงทำให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่สามารถชำระหนี้สินคืนให้กับนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาได้

1.4 ด้านภาวะหนี้สินมีผลกระทบต่อภาวะการชำระหนี้สินคืนของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ส่วนใหญ่มีหนี้สินหลายทาง ต้องส่งลูกเรียน มีความจำเป็นในการครองชีพ ต้องสร้างบ้านหรือที่อยู่อาศัย ต้องการทุนในการพัฒนาอาชีพ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในครอบครัว และต้องชำระหนี้สินให้เจ้าหนี้รายอื่นก่อนเพราะดอกเบี้ยสูงกว่าของกรมประชาสงเคราะห์ จึงทำให้การชำระหนี้สินคืนให้กรมประชาสงเคราะห์ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

1.5 ด้านแรงจูงใจในการชำระหนี้สินมีผลกระทบต่อการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับน้อยการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ในปัจจุบันสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้รับความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาน้อยลง ดอกเบี้ยเงินกู้ของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น ๆ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา อย่างทั่วถึงและคิดว่าเงินกู้ยืมจากนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา เป็นการให้สวัสดิการแก่สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา อย่างหนึ่ง นอกจากนี้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ยังมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายอย่างอื่น เช่น การใช้จ่ายในครอบครัว การส่งลูกเรียนหนังสือ การสร้างที่อยู่อาศัย การซื้อยารักษาโรค เป็นต้น จึงทำให้ไม่ส่งเงินคืนให้กับนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินมีผลกระทบต่อการชำระหนี้สินคืนของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างหรือสมาชิกนิคมส่วนใหญ่มีพื้นฐานความเป็นมาที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมด้านต่าง ๆ จากนิคมที่เหมือนกัน เช่น การจัดสรรที่ดิน การส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาสาธารณูปโภค ฯลฯ จึงทำให้มีความรู้สึกและความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธจึงทำให้มีแนวคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี การปฏิบัติที่เหมือนกัน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าสมาชิกนิคมส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่ใกล้เคียงกัน มีความรู้สึก ความสนใจและแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกัน

2.4 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าสมาชิกนิคมส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีการเรียนรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนมีภูมิลำเนาจากแหล่งเดียวกัน

2.5 กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกนิคมแตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าตลอดระยะเวลาการเป็นสมาชิกนิคม ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมจากหน่วยงานของรัฐที่เหมือนกัน เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต การจัดสรรที่ดิน การได้รับอุดหนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ มีพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน

2.6 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันเห็นว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า รายได้ของสมาชิกนิคมส่วนใหญ่ได้จากการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา มีฐานะความเป็นอยู่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนมีรายได้ที่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปรับปรุง การพัฒนาการดำเนินงานจัดเก็บสินเชื่อของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ดังต่อไปนี้

1.1 การที่มีสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีหนี้สินหลายทาง ทำให้ไม่สามารถชำระคืนหนี้สินได้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา รู้จักประหยัด รู้จักการออม รู้จักการพึ่งตนเอง ตลอดจนการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงาได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง การทำการเกษตรผสมผสาน

1.2 การที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีรายได้ไม่เพียงพอ ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการประกอบอาชีพรอง เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมในครัวเรือน

1.3 การที่กฎระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บสินเชื่อไม่เหมาะสม และไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจังนั้นควรมีการจัดสัมมนา แก้ไขปรับปรุงกฎระเบียบข้อบังคับที่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ โดยให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการยกร่างด้วย โดยมีการกำหนดมาตรการ วิธีการ และบทลงโทษในกรณีที่สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ไม่ยอมชำระคืนหนี้สินให้กับทางราชการ ตลอดจนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดเหมือนกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป

1.4 การที่มีบุคลากรไม่เพียงพอ และไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ในการสรรหาบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานด้านสินเชื่อนั้น ควรเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ด้านสินเชื่อ ทางทฤษฎีและการปฏิบัติงาน เป็นนักวิเคราะห์ สามารถแก้ไขปัญหาได้ มีความตั้งใจแน่วแน่ มีความกระตือรือร้น มีไหวพริบสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้

1.5 ควรสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มาชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการชำระหนี้สิน โดยนำเรื่องการออกเอกสารสิทธิ์ (น.ค. 3) มาเป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ชำระหนี้สิน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะการชำระคืนหนี้สินของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ซ้ำอีกเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง

2.2 ควรศึกษาถึงรูปแบบ วิธีการ ที่จะทำให้สมาชิกนิคมสร้างตนเอง ชำระหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาถึงวิธีการ รูปแบบ การจัดเก็บสินเชื่อหรือวิธีดำเนินงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถจัดเก็บสินเชื่อได้ประสบผลสำเร็จ

บรรณานุกรม

จงจิต โศภณคณาภรณ์ . 2522 . สวัสดิการสังคม . กรุงเทพ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชนินทร์ พิทยาวิวิธ . 2515 . ธนาคารพาณิชย์ใช้มาตรการอะไรในการพิจารณาปล่อยสินเชื่อ . กรุงเทพ : อักษรสมัย .

ดารณี พุทธวิบูลย์ . 2531 . การจัดการสินเชื่อ . กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด

ประชาสงเคราะห์, กรม . กองนิคมสร้างตนเอง . 2538 . สรุปผลการดำเนินงานของนิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ ปี 2537 . กรุงเทพ .

ประชาสงเคราะห์, กรม . กองนิคมสร้างตนเอง . 2540 . สรุปผลการดำเนินงานของนิคมสร้างตนเองทั่วประเทศ ปี 2539 . กรุงเทพ .

นิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง, กองนิคมสร้างตนเอง . กรมประชาสงเคราะห์ . 2542 .

สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2541 ของนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง . จังหวัดพังงา.

เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย . 2532 . วิจัยทางการพยาบาล : หลักการและกระบวนการ. สงขลา : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

พัชรินทร์ ศรีประสิทธิ์ . 2523 . "การศึกษาทัศนคติของผู้ให้บริการและผู้รับบริการขององค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานสังคมสงเคราะห์ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการศรีบานเย็น มูลนิธิศุภนิมิตร อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา" . วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัฒนาชุมชน . กรม . 2540 . ข้อมูล กชช.2ค ปี 2539 . กรุงเทพ .

พัฒนาชุมชน . กรม . 2541 . ข้อมูล กชช.2ค ปี 2540 . กรุงเทพ .

รัชนีกร เศรษโฐ . 2528 . สังคมวิทยาชนบท . กรุงเทพ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช .

บรรณานุกรม (ต่อ)

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 . หลักการวิจัยทางการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : ศึกษาพร .

ศรีทับทิม พานิชพันธ์ . 2522 . จุดเริ่มต้นการสังคมสงเคราะห์" ในเอกสารวิชาการหลักสูตรนักบริหารงานประชาสงเคราะห์ เล่มที่ 1, หน้า 47 . โดยกรมประชาสงเคราะห์ . กรุงเทพ : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล . กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ . สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2533 . "รายงานการสัมมนานโยบายการย้ายถิ่นในประเทศไทย การสัมมนาเรื่องข้อมูลที่จำเป็น" . (ตัดสำเนา)

สุนี ศักรนันท์ . 2520 . การบริหารเครดิต . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . สำนักนายกรัฐมนตรี . 2539 . แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่แปด พ.ศ. 2540 –2544 , กรุงเทพ .

อภิชัย พันธ์เสน . 2539 . แนวคิดทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา . กรุงเทพ : สำนักพิมพ์มูลนิธิภูมิปัญญา

Best , John. W . 1964 . Research in Education , 3 rd . ed . Englewood Cliffs , New Jersey : Prentice - Hall.

Friedlander, Walter A. and Apte, Robert Z . 1980 . Introduction to Social Welfare . 5th ed . Englewood Cliff, N.J. : Prentice – Hall .

Weinberger, Paul E . 1969 . Perspectives on Social Welfare, an Introduction Anthology . London : Macmillan Co .